

## El Apocalipsis

*Juan ï cãiroj*u Jesucristo ï gotire gaye

<sup>1</sup> Adi papera tuti ija yoari mejeti rëtaroti gaye gotia. Iti oca Jesucristo ï masiroca Dios ï yire ña. Ito bajiro yiñi Dios, mani Jesucristore moa ïsirã, “Ito bajiro rëtaroyiroja”, mani yi tuoña masitoni. Yu ña Juan adi papera ucagu. “Ado bajiro bajia yireoni ña mu canibetoti cãiri bajiro mure godo weore”, yure yi gotirocu ángel yu tu cõañi Jesucristo. <sup>2</sup> Yu tigure, yu tuogore cuni riojo uca yu adire. Iti ña Dios oca yu masiroca Jesucristo ï yire.

<sup>3</sup> Noa adi papera tuti tirãti wanurã yirãji. Adi oca ija rëtaroti gaye tuocõri, wanurã yirãji. Dios oca ña iti. Iti gaye oca rëtaroti cõña waju. Ito bajiri noa adi ucare gaye tuorũnurã, wanu quenarã yirãji.

Jua ãmojeno masa Jesure tuorũnurãre Juan ï ucare gaye

<sup>4</sup> Yu Juan adi papera muare cõa yu. Mua ña Asia sitaju jua ãmojeno cutori gãna Jesucristore tuorũnurã. Queno yijaro Dios muare. Ito yicõri mua ya usiju sajari oca cutiroca yijaro Dios. Dios ñami iti rumu gagu, adocãta gagu, ito yicõri ija ñatĩñarocu. Ija adi sitaju tudi ejagu yiguñji ï. Dios ï rotiri cumuro riojo ñaguñji Espiritu Santo. Jua ãmojeno usi cutigu ñari jeyaro masigũ ñami. Ña suoriti muare queno yijaro Dios. <sup>5</sup> Jesucristo cuni muare queno yijaro. Ñ ñami ï tigure riojo gotigu. Ito yicõri ï ñami godabojaguti mucana tudi catitĩnarocu. Gãjerãma ï riojua godabojarãti tudi catitĩñare gaye boca ãmibisjarã ña. Ñ ñami adi sita gãna ujarãre roti masigũ. Manire ti maigũ ñami Cristo. Ito bajiri godacõri ï ya rina mani ñeñaro yirisere waja yi ïsiñi ï. <sup>6</sup> Mani ïre tuorũnurãre Dios ñarã

mani ñaroca yiñi Cristo. Ito yicōri paia robo ï Jacu Diore mani moa ñsiroca yiñi Cristo. Ñre rŭcubuoťiñaruja manire. Ñ ñami rētoro roti masigŭ. Ito bajiroti ñatĩñajaro ï.

<sup>7</sup> Ide bueri rāca wadigu yiguñi Cristo. Ito bajiri masa jeyaro ñre ti jedirā yirāji. Ito yicōri ñre cami meniana cuni tirā yirāji ñre. Ñre ticōri jeyaro adi sita gāna otirā yirāji. Ito bajiroti bajiro yiroja, ya yu muare.

<sup>8</sup> Rētoro seogŭ ñami mani Uju Dios. Ado bajiro gotiami. Tuote mua: “A wame ñasurise, ito yicōri Z wame ñasusarise robo bajiro bajigu ña yu. Yu ña ñatĩñagŭ. Yuna suoriti jeyaro ñasuo yija. Ito yicōri yuna suoriti jeyaro ñasusaro yiroja”, yi gotiami Dios. Ñ ñami iti rumu gagu, adocāta gagu, ito yicōri ija ñatĩñarocu. Ija adi sitaju tadi eja yiguñi ï.

*Ñ cāiroju* Juan ï tire gaye

<sup>9</sup> Yu Juan, mua rāca Jesucristore masigŭ ña yu cuni. Ito bajiri sigŭ rā bajiro bajirā ña mani. Muare bajiroti tōbujaja yu cuni. Masa muare ñna ti tudiro bajiroti ti tudiana yure cuni. Manire ito bajiro ñna yibojarocati mani ñemecutiroca yami Jesucristo. Ito bajiri co rumu Dios ï rotiroju mua rāca wanugŭ yigujaja yu cuni. Patmos wame cutiri yogaju coji tubia ecocu yu. Dios oca yu riasojare ito yicōri Jesucristo gaye yu busijare yure tubiacā ñna.

<sup>10</sup> Tujacāra rumu Diore yu rŭcubuo ñaroca yu canibetoti cāiri bajiro yure iti godo weoroca yiquĩ Espiritu Santo. Yu judojua oca seorise iti ruyuja, tuocu yu. Trompeta jutiado bajiro ruyucu. <sup>11</sup> Ado bajiro ruyucu iti:

—Adocāta mu tirise papera tutiju ucaya. Iti ucacōri Asia sita gāna Cristore tuorŭnurāre cōama. Ñna ñama juu āmojeno cutori gāna. Ado bajiro wame cutia ñna cutori: Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia ito yicōri Laodicea wame cutiri cutori ña ñna cutori, yire oca ruyucu yu tuoja.

<sup>12</sup> “¿Ñimũ yũre busiati?” yirocũ juda rũgũcũ yũ, ïre tirocũ. Jũda tigũjũ jũa ãmojeno jeobusuora tuturi ticũ yũ. Orona ïna menira tuturi ñacũ iti. <sup>13</sup> Iti jeobusuora tuturi wato sũgũ ãmũgũ ticũ yũ. Masa Rĩjorũ robo bajiro bajigũ ñaquĩ ï yũ tija. Coro yutabuju yoaro ï ya gũbo tĩgãjũ susaro sãñaquĩ ï. ï ya wẽñura wiro oro gaye ñacũ. ï ya usi riojocõ eyari wiro ñacũ iti wiro. <sup>14</sup> ï ya rijoga joa botirise ñacũ. Oveja joa robo bajiro, ito yicõri ide buerise robo bajiro boti ruyucũ. ï ya cajeari jea ãjũrise robo bajiro bajicũ. <sup>15</sup> ï ya gũbori bũto yocũ. Bronce wame cutirise robo bajiro jeamejũ soecõri ïna gosioado bajiro yocũ iti. ï busija riaca bũto ãmayurisa robo bajiro ruyucũ. <sup>16</sup> ï ya ãmo riojocadũja jũa ãmojeno ñocõa rũcoquĩ ï. ï ya risejũ sarera jãĩ, jũa dũja odiri jãĩ budicũ. ï ya rio ãmacañi queno ï asiro robo bajiro yo ruyucũ.

<sup>17</sup> ïre ticõri ï tũ cõ quedicũ yũ. Ito bajiro yũ bajibojaro-cati ï ya ãmo riojocadũja yũre moa jeoquĩ. Ito yicõri ado bajiro yũre yiquĩ ï:

—Gũibesã. Yũ ña ñatĩñagũ. Yũna sũoriti jeyaro ñasũoy-ija. Ito yicõri yũna sũoriti jeyaro ñasũsaro yiroja. <sup>18</sup> Yũ ña catitĩñagũ. Godabojaguti tũdi caticũ yũ. Mũcana jũaji godare ma yũre. Godarãre mũcana tũdi ïna catiroca yi masigũ ña yũ. Godari masa ïna ñarõjũ jana sãjado rũcõgũ ña yũ. Ito bajiri jeame ãjũrojũ waboanare maso masia yũ, yiquĩ Masa Rĩjorũ yũ cãirojũ.

<sup>19</sup> Mũcana gaje ado bajiro gotiquĩ ï:

—Adocãta mũ tirise ucaya. Adocãta gaye, ija ñaroti gaye cũni ucaya. <sup>20</sup> Yũ ya riojocadũja jũa ãmojeno ñocõa mũ tirã ado bajiro yireoni ña. ïna ñama jũa ãmojeno cutori gãna yũre tũorũnrãre ãmatã ñarã. Jũa ãmojeno jeobusuora tuturi mũ tirise ado bajiro yireoni ña. ïna ñama jũa ãmojeno cutori gãna yũre tũorũnrã, yiquĩ yũ cãirojũ yũre goãocacũ.

## 2

*Efeso gānare oca cōare gaye*

<sup>1</sup> Mucana yu cāiroju ado bajiro gotiqui:

—Efeso gāna Diore tuorūnrāre ūmatā ñagūre ado bajiro ucaya: “Juā āmojeno jeobusuora tuturi wato ñagū, ī ya āmo riojocaduja juā āmojeno ñocōa rucogu ī busire gotirocu adi mware uca yu. Ado bajiro mware gotiami ī: <sup>2</sup>Jeyaro mua yirise masia yu. Josari mua moarisere masia yu. Usirioro yimena ña mua. Ñeñaro yirāre ti wanubea mua. ‘Gua ña Jesucristo ī oca gotitoni ī cūana’, yibojarāre, ti masiana ña mua. ‘Riti Jesús ī cūana meje ñama. Socari masa ñama’, yi ti masirā ña mua ĩja. <sup>3</sup>Yure tuoīarā, tujare mejeti moayija mua. Yure mua tuorūnūja ticōri, mua tōbujaroca yama gājerā. ‘Yu tōbujaja cūni, Jesucristore jidicābicuja yu’, yi tuoīarā ña mua, yi tuoīa masia yu mware. <sup>4</sup>Ito bajibojarocati mware queno ti wanubea yu maji. Cajero yure masisurā mua maicato bajiro yure maibeā mua ĩja. <sup>5</sup>Ito bajiri yure mua masisucati tūdi tuoīacōri, ñeñaro mua yirise jidicāña. Cajero yure mua cūdicato bajiro ti yiya mucana. Ito bajiro mua yibeja yoari mejeti mware waja senigū ejagu yigūja yu. Ñeñaro mua yirisere mua jidicābeja mua ya jeobusuora tutu ēmagū yigūja yu. <sup>6</sup>Coji gaye queno ya mua yu tija. Nicolaītas cūto gāna ñeñaro ĩna yirisere ti tea mua. Yu cūni ĩna ñeñaro yirisere ti tea. <sup>7</sup>No gāmo goje cutirā tuoia. Diore tuorūnrāre ado bajiro gotiami Espiritu Santo: ‘Noa ĩna ñeñaro yirisere jidicārā ĩna ñama rūmūa ūjare rētocūrā. Ito bajiri catitīnaragu rica ĩnare ecagu yigūja yu. Dios ya wese quenari wese gudareco ñaroja itigu’, yi gotiami Espiritu Santo”, yi ucaya m, yi gotiqui yu cāiroju yure goāiocac.

*Esmirna gānare oca cōare gaye*

<sup>8</sup> Gaje ado bajiro gotiqui yure yu cāiroju:

—Esmirna gãna Diore tuorũnurãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Ñasuoꝝ, ñasusagũ, ito yicõri godabojaguti m̃cana tũdi catiru ĩ busire gotirocũ adi m̃are uca yũ. Ado bajiro m̃are gotiami: <sup>9</sup> Ñajediro m̃are r̃etarise masia yũ. ‘Yũre m̃ua tuorũnuja ticõri, m̃ua tõbujaroca yama gãjerã’, yi tuoĩa masia yũ m̃are. Bojoro m̃ua b̃ujaja, ti masia yũ. Ito bajibojarãti Dios gayere queno masirã ña m̃ua. Ito bajiri queno r̃ucorã ña m̃ua. Ñe r̃uyabea m̃are. ‘Judio masa, Dios r̃ĩa ña g̃ua’, yibojarãre, m̃are ñna busituja tuoia yũ. Dios r̃ĩa meje ñama ñna. Rũmũa Ʃju, Satanás r̃ĩa ñama ñna, ya yũ. <sup>10</sup> M̃ua tõbujaroti gayere tuoĩa gũibesa. M̃ua rãca ñagũ yiguja yũ. M̃are usirio codegũ yiguĩji rũmũa Ʃju. ‘Diore ñna jidicãja ticũja yũ’, yirocũ ado bajiro m̃are usirio codegũ yiguĩji ĩ. M̃ua coriarãre gãjerã ñna tubiaroca yigu yiguĩji ĩ. Ito bajiri jua d̃ujamocõ ũm̃ari tõbujarã yirãji m̃ua. M̃ua godarã wana yija c̃uni, yũre jidicãbeja. Ito m̃ua yija, catitĩñare m̃are ĩsigũ yiguja yũ iti waja. <sup>11</sup> No gãmo goje c̃utirã tuoia. Diore tuorũnurãre ado bajiro gotiami Espĩritu Santo: ‘Noa ñna ñeñaro yirise jidicãrã ñna ñama rũmũa Ʃjũre r̃etocũrã. Ito bajiri jeame Ʃjũroju tõbujã godamena yirãji ñna’, yi gotiami Espĩritu Santo m̃are”, yi ucaya, yiquĩ yũre yũ cãiroju.

*Pérgamo gãnare oca cõare gaye*

<sup>12</sup> Gaje m̃cana ado bajiro gotiquĩ ĩ yũ cãiroju:

—Pérgamo gãna Diore tuorũnurãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Sarera jã jua d̃uja odiri jã r̃ucogũ, ĩ busire gotirocũ adi m̃are uca yũ: <sup>13</sup> Jeyaro m̃ua yirise masia yũ. Rũmũa Ʃju Satanás ĩ rotiri c̃utoju ñaboja m̃ua. ĩ rotibojarocati ĩre tuorũnubea m̃ua. Yũre tuorũnurã ñari, yũre tuorũnu jidicãrã meje ña m̃ua. Ito gãna Satanásre c̃udirã ñari, Antipas wame c̃utigure s̃ĩañi ñna. ĩ ñabojaquĩ, ‘Diore mani tuorũnuja quena’, yũre yi ejabũabojacacũ.

‘Íre ñna sñaja bero ñabojarocati yure tuorũnu jidicãbea mua’, ya yu mũare. <sup>14</sup> Ito bajibojarocati mũare queno ti wanũbea yu maji. Mua Pérgamo gãna coriarã, Balaam ñ riasorisere jidicã ãmobebea mua. Í ñami Balacre ado bajiro riasoru: ‘Ínamasi meni rujeoanare bare ecabojare gaye mua Israel sita gãna baja quena. Gãjerã romia rãca mua aje ñaja quena ña’, yi riasoñi Balaam. ‘Mua wato coriarã ñama ñ riasorisere jidicã ãmomena’, yi tuoĩa yu mũare. <sup>15</sup> Mua wato coriarã ñama Nicolaítas cuto gãna ñeñaro ñna riasorisere jidicã ãmomena. Ína riasorisere bũto ti tea yu. <sup>16</sup> Ito bajiri mua ñeñaro yirise jidicãña. Mua ñeñaro yirise mua jidicãbeja mũare waja senigũ yigũja yu. Ito yicõri yoari mejeti yu ya riseju ñari jãĩ sarera jãina quenabeto mua tõbujaroca yigu yigũja yu. <sup>17</sup> No gãmo goje cutirã tuoia. Diore tuorũnurãre ado bajiro gotiami Espiritu Santo: ‘Noa ñna ñeñaro yirise jidicãrã ñna ñama rũmúa mũjre rētocũrã. Ito bajiro yirãre maná wame cutirise bare ñnare ecagu yigũja yu. Iti ña ũmacũju gaye tiyamani bare. Gaje gũtagã botirica ñnare ñsigũ yigũja yu. Itiga gũtagãju mame ucare wãñaro yiroja. Itiga gũtagãre boca ãmirã riti itiga wãñarise masirã yirãji’, yi gotiami Espiritu Santo”, yi ucaya mũ, yi gotiquĩ yu cãiroju yure goaĩocacu.

*Tiatira gãnare oca cõare gaye*

<sup>18</sup> Gaje mucana ado bajiro gotiquĩ yu cãiroju:

—Tiatira gãna Diore tuorũnurãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Dios Macu ñ ya cajeari jea mũjrise robo bajiro bajigu, ito yicõri bronze wame cutirise bũto yorise robo bajiro gubo cutigu ado bajiro mũare gotiami: <sup>19</sup> Jeyaro mua yirise masia yu. ‘Masare ti mairã ñama ñna’, yi tuoĩa yu mũare. ‘Yure tuorũnurã ñama ñna’, yi tuoĩa yu mũare. Gãjerãre yiari mua ejabuarise queno masia yu. Yure mua tuorũnũja ticõri, mua tõbujaroca yama gãjerã. Ito bajiro ñna yibojarocati yure tuorũnutĩñacõa mua. ‘Cajero yure

ñna masisucato rētoro queno ejabuama’, ya yu muare.  
<sup>20</sup> Ito bajibojarocati muare queno ti wanubea yu maji.  
 Mua tu gago Jezabel wame cutigo ñeñaro iso busija ticōa  
 mua. Ado bajiro ruore oca busiamo iso: ‘Diore yiari busia  
 yu. Gājerã romia rāca mua aje ñaja, no yibea. Masa  
 ñnamasiti meni rujeoanare bare ñna ecare mua baja, no  
 yibea’, yire oca goti ruoamo iso. Ito bajiro iso yija tuocōri,  
 yure moa ñsiri masa tuo wisama ñja. <sup>21</sup> Ñeñaro iso yirise  
 jidicājaro yirocu, yoari yubojaja yu. Ito bajibojarocati jidicā  
 ãmobeamo iso. Ëmua rāca ñeñaro iso yirise cuni jidicā  
 ãmobeamo iso. <sup>22</sup> Ito bajiro iso yijare iso cō cūñaroca yigu  
 yiguja yu. Iso rāca aje ñarāre cuni ñna cōroca yigu yiguja  
 yu. ñna robo bajiro yi uyacōri itire mua jidicābeja, muare  
 cuni mua tōbujaroca yicuja yu. <sup>23</sup> Iso rīare siagū yiguja  
 yu. Ito bajiro yu yija ticōri, yu masirisere tirã yirãji mua.  
 ‘Mani tuoīarise, mani ya usijuna mani yi ãmorise cuni ti  
 masi jeoami Dios. Ito yicōri mani ñeñaro yiro bajiroti  
 manire waja senigū yiguñji’, yi tuoña masirã yirãji mua ñja.  
<sup>24</sup> Mua Tiatira gāna jājarã ña iso riasorisere tuorūnumena.  
 ‘Adi ña Satanás oca ñasarise, gājerã ñna tuoīabiti ña iti’,  
 ñna yibojaja cuni itire tuorūnubea mua. Ito bajiri, ‘Diore  
 queno tuorūnurã ñama ñna’, yicōri muare josabicuja yu  
 ñja. <sup>25</sup> Ado bajiro riti muare rotia yu. Yu muare busirisere  
 tuoña jidicābeja. Yu ejarocōjuti itire tuoña jidicābeja. <sup>26</sup> ñna  
 ñeñaro yirisere jidicārã ñna ñama rūmua ujure rētocūrã.  
 Noa susariju yu ãmoro bajiro yi jidicāmena gājerāre ñna  
 roti masiroca yigu yiguja yu. <sup>27</sup> Yu roti masiroca yu Jacu  
 yure ñ yado bajiroti muare yigu yiguja yu. Ito bajiri Dios ñ  
 cūana ñari sēoro rotirã yirãji mua. Ito yicōri come mana  
 riri soturi jawado robo bajiro cudimenare ruyuriorã yirãji  
 mua. <sup>28</sup> Muare busuri ñocōagã ñsigū yiguja yu. <sup>29</sup> No gāmo  
 goje cutirã tuoaya. Adi ña Diore tuorūnurāre Espiritu Santo  
 ñ gotire”, yi ucaya m, yiqui yu cāiroju yure goaīocacu.

## 3

*Sardis gånare oca cõare gaye*

<sup>1</sup> Gaje ado bajiro gotiquĩ yu cãiroju:

—Sardis gãna Diore tuorũnrãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Jua ãmojeno usi cutigu, ito yicõri jua ãmojeno ñocõa rucogu ado bajiro gotiami: Jeyaro mua yirise masia yu. ‘Diore queno cudirã ñama’, yi tuoĩabojama gãjerã mware. Yuma godacãna robo bajiro mware tia. Yure queno cudirã meje ña mua. <sup>2</sup> Yu tija yu ocare mua cudibeja, godana robo bajiro bajirã ña mua. Canirã robo bajiro bajirã ña mua. Yujiya mua. Yu tija yure tuorũnu jidicãrã ya mua. Ito bajiri, ire jidicãme yirona, buto busa yure tuorũnuña. Yu tija, Dios ï ãmoro bajiro queno yisabea mua. <sup>3</sup> Cajero mua riasotigore mucana tãdi tuoĩaña mua. Itire tuorũnucõri, mua ñeñaro yirise jidicãña. Ito bajiro mua yibeja, riniri masu robo bajiro, ‘Itocõ ejagu yiguĩji’, mua yi masibeto, mua tu ejagu yiguja yu. Ito yicõri mware waja senigũ yiguja yu. <sup>4</sup> Mua Sardis gãna coriarã buto ñeñarise yibea mua. Ito bajiri mua ya yutabujuri ueri wõña mana robo bajiro baja mua. Ito bajiri mware waja yigu yutabuju botirise sãñarã yu rãca mua ñaroca yigu yiguja yu. <sup>5</sup> Noa ña ñeñaro yirisere jidicãrã ña ñama rũmua ujure rãtocũrã. Ito bajiro yirãre yutabuju botirise ña sãñaroca yigu yiguja yu. ‘Adocõ ñama catifñare rucorona’, yire gaye papera tuti ña wame coebicu yiguja yu. Ito yicõri yu Jacu ï tiro riojo, ‘Ãna ñama yu ñarã’, yigu yiguja yu. Ángel mesa tiro riojo cuni ito bajiroti yigu yiguja yu. <sup>6</sup> No gãmo goje cutirã tuoia. Adi ña Diore tuorũnrãre Espiritu Santo ï gotire”, yi ucaya, yiquĩ yure yu cãiroju.

*Filadelfia gånare oca cõare gaye*

<sup>7</sup> Gaje ado bajiro gotiquĩ yu cãiroju:



—Filadelfia gãna Diore tuorũnurãre ũmatã ñagũre ado bajiro ucaya: “Ado bajiro gotiami ñeñaro yĩabicu, ito yicõri riojo gotigu. Ī ñami David ñayoru ujũ robo bajiro roti masigũ. Buto roti masigũ ĩ ñajare soje ĩ janaja, ñimujua gãji bia masibiquĩji. Soje ĩ biaja cuni, ñimujua gãji iti sojere jana masibiquĩji. Ado bajiro gotiami: <sup>8</sup>Jeyaro mua yirise masia yũ. Queno sãorã meje ña mua. Ito bajibojarocati yũ ocare queno cudĩia amoboja mua. Ito yicõri, ‘Jesure masibea gua’, yibea mua. ‘Jesure tuorũnurã ña gua’, ya mua. Ito bajiro mua yijare, queno muare ejabuagu yiguja yũ. Muare yiari soje jana ĩsicu yũ. Ñimujua iti sojere biabiquĩji. <sup>9</sup> Ado bajiro yũ busirise queno tuoja. Mua wato coriarã ñama rũmũa ujũ Satanásre tuorũnu sũyarã. ‘Judio masa ña gua. Dios ñarã ña gua’, yibojama ĩna. Bajibea, rũmũa ujũ ñarã ñama ĩna. Mua riojo ĩna ya rijomunigãna ñini rũjũ rotigu yiguja yũ. ‘Īna ñama Dios ĩ mairã’, muare ĩna yiroca yigu yiguja yũ. <sup>10</sup> ‘Yure mua tuorũnũja ticõri, mua tãbũjaroca gãjerã yibojarocati yure tuorũnũtĩñacõa mua’, yũ rotiado bajiroti queno cudia mua. Co rũmũ ejaro yiroja adi sita gãna ĩna tãbũjaroti rũmũ. Gãjerãre usirioro yimenati yure cudirã mua ñajare, iti rũmũ iti ejaroca muare codegu yiguja yũ. <sup>11</sup> Masima, yoari mejeti ejagu yiguja yũ. Yure mua cudirise tuoia jidicãbeja. Ito bajiro mua yija, ñimujua mua mũja waroto camota masibiquĩji. <sup>12</sup> No ĩna ñeñaro yirise jidicãrã ĩna ñama rũmũa ujũre rãtocũrã. Yũ Jacu Dios ya wi ĩna ñatĩñaroca yigu yiguja yũ. Ī ya wi botari butirise robo bajiro ñatĩñarã yirãji ĩna. Udia wame ĩnare wame wõgũ yiguja yũ, ĩna ñajedirõre. Ado bajiro wame yicuja yũ: Yũ Jacu Dios wame, ĩ cuto wame, ito yicõri yũ wame mame ñaroti wõgũ yiguja yũ ĩnare. Yũ Jacu ĩ ñaro, mame Jerusalén wame cutiri cuto ñaro yiroja. Iti cuto ũmacũjuna ruji wadicõri, ejaro yiroja. <sup>13</sup> No gãmo goje



ĩ janaja, sãjagũ yigũja yu. Sãjacõri ãre baba cutigu yigũja yu. Ito yicõri ãjua cuni yure baba cutigu yiguĩji. <sup>21</sup> No ãna ñeñaro yirisere jidicãrã, ãna ñama rãmúa ujure rãtocũrã. Ito bajiro bajirã mua ñajare, yu roti rujiro tu yu rãca mua ñaroca yigu yigũja yu. Ito bajiroti rãmúa ujure rãtocũcõri, yu Jacu rotiro tu rujia yu. <sup>22</sup> No gãmo goje cutirã tuoya. Ito bajiro yami Espiritu Santo, Diore tuorũnarãre”, yi ucaya, yiquĩ yu cãiroju yure goãocacu.

## 4

*Ũmacũju* Diore rucubure gaye

<sup>1</sup> Ito yija bero ũmacũju soje janacãra soje ticu yu. Trompeta jutire oca bajiro yure busisucacu mucana ado bajiro yure busi ruyucuĩ:

—Mũja waya adojuã. Ija rãtaroti gaye mure ãorocu ya yu, yire oca ruyucu yure.

<sup>2</sup> Ito bajiro ã yirocati Espiritu Santo ã masirisenati ũmacũju ejacoacu yu. Itoju ejacõri uju ya cumuro ticu yu. Iti cumuroju sãgũ rujiquĩ yu tija. <sup>3</sup> Iti cumuroju rujicacu gãta bato yorise robo bajiro yocu ã ya rio. Jaspe Cornalina wame cutirise gãta robo bajiro yo ruyucu ã ya rio. ã rujiro tu ide bue bedo ñacu. Esmeralda wame cutirise gãta robo bajiro yo ruyucu iti bedo. <sup>4</sup> ã rujiro tu veinticuatro cumurori ruji gãni biacu ã tu. Iti cumuroriju veinticuatro ñarã bucãrã rujicã. Botirise sãñacã ãna. Ito yicõri oro bedori jesacã ãna. <sup>5</sup> ã rujiri cumuroju bujo ã borea yirise bajiro borea yicu. Ito yicõri bujo busirise bajiro ruyucu. ã rujiri cumuro riojo juã ãmojeno jea ãjũricũri ruyucu. Itire ticõri “Juã ãmojeno usi cutigu ñami Dios”, yi ticu yu itire. <sup>6</sup> Uju ya cumuro riojo itajura ide botirita, queno ide ruyurita ticu yu.

Uju ya cumuro riojo, iti cumuro judojuã cuni, riojo-cadũja, gãcodũja cuni tããña mana juariarã ñacã. Jaje

cajeari cuticã. Ìna ya rio ñari dũa cuni ìna ya jũdojũari cuni cajeari cutirã ñacã ìna. <sup>7</sup> Sígũ tiya macu yai robo bajigu ñaquĩ. Gãji ta wecu robo bajigu ñaquĩ. Gãji ùmugũ bajiro rio cutiquĩ. Sũsagu ga jagu wutigũ robo bajiro bajiquĩ. <sup>8</sup> Ìna juariarã tiĩaña mana coga ãmojeno caerori caero cuticã. Ìna ya caeroriju ùmacũjuagadũa, jacagadũa cuni cajeari cutirã ñacã ìna. Òmũari, ñamiri cuni Diore rũcũbuorã ado bajiro basatĩñacã ìna:

Quenagũ ña mũ. Quenagũ ña mũ. Quenagũ ña mũ. Jeyaro masigũ ña gũa Òju mũ. Muti ñayija iti rũmũju gagũ. Muti ña adocãta gagũ cuni. Muti ña ija ejarocu cuni, yi ñacã ìna.

<sup>9</sup> Òju ya cumuroju rujigũre rũcũbuorã ado bajiro yicã ìna: “Mũ ña rẽtoro rũcũbuoru. Mũ ña rẽtoro ñasagu. Mũre rũcũbuorã, ‘Queno ya mũ’, ya gũa mũre”, yicã ìna ito rujigu catitĩñagũre. <sup>10</sup> Coji ruyabeto ito bajiro ìna yiroca veinticuatro ñarã bucurã ito ñarã, ì riojo rijomunigãna ñini rũjũcã ìna. Catitĩñagũre rũcũbuorã ito bajiro ñini rũjũcã ìna. Ito yicõri ìna ya jesara bedori ãmicõri ì rujiro riojo jidicũcã ìna. Ito yicõri ìre rũcũbuorã ado bajiro yicã:

<sup>11</sup> Mũ ña jeyaro rujeoru. Mũ ãmoro bajiroti mũ rujeore jeyaro ña. Gũa Òju ña Dios mũ. Masa jeyaro mũre rũcũbuore ãmoa gũa. “Dios ñami ñasagu”, masa jeyaro yi jedire ãmoa gũa. “Dios ñami rẽtoro masigũ”, masa mũre ìna yire ãmoa gũa, yicã veinticuatro ñarã bucurã. Ito bajiro yicã ìna Diore rũcũbuorã.

## 5

### *Papera tunara joti*

<sup>1</sup> Ito yija bero ùju ya cumuroju rujigu ì ya ãmo riojocadũa papera tunara joti ì rucoja ticu yũ. Iti joti totiju, joe cuni ucare ñacu. Juã ãmojeno suobiare ñacu iti jotijure.

<sup>2</sup> Ito bajiroca Dios ñaro gagu ángel queno masigũ ticu ya. Ado bajiro oca sëoro seniñaquĩ í:

—¿Ñimũ ñati Dios í ti wanugũ iti joti suobiare ñigã ãmigocõri manire ti ïsigũ? yi seniñabojaquĩ í.

<sup>3</sup> Ito bajiro í seniñabojaja, ãmacũju gãna, adi sita gãna, adi sita rocajuã gãna cuni sïgũjuama jana masigũ maniquĩ. Sïgũ itire ti ïsigũ maniquĩ. <sup>4</sup> Ito bajija ticõri, buto oticu ya. Sïgũ iti janacõri ti ïsigũ manijare, buto oticu ya. <sup>5</sup> Yu otija ticõri, sïgũ bucugu ado bajiro gotiquĩ yure:

—Itocõti otiya ïja. Adoju tiya. Ado ñami sïgũ rãmúa ujure rëtocũru. Judá masa butu gagu ñami í. Yai sëogũ bajiro bajigu ñami í. Ito yicõri David uju ñayoru janerãbatia janami ñami í. Ìre queno wanuami Dios. Ito bajiri juã ãmojeno suobiare ñigã ãmigocõri manire ti ïsigũ yiguĩji, yiquĩ í yure.

<sup>6</sup> Bucurã wato, tiñaña mana wato, uju ya cumuro taju sïgũ Oveja Macu bajiro bajigure ticu ya. Ìre ñna sïagore cami iti ñaja ticu ya. Juã ãmojeno saburi ñacu ïre. Ito yicõri juã ãmojeno cajeari ñacu ïre. Í ya cajeari ticõri, “Juã ãmojeno usi cutigu ñami Espiritu Santo. Í ñami adi sitajure coju ruyabeto Dios í cõaru”, yi ticu ya ïre.

<sup>7</sup> Ito yija yu tiroca Oveja Macu, uju ya cumuro rujigu ya riojocaduja papera tunara joti í rucorisere ãmiquĩ.

<sup>8</sup> Oveja Macu iti jotire í ãmiroca juariarã tiñaña mana, ito yicõri veinticuatro ñarã bucurã cuni í riojo rijomunigãna ñini rújücã. Ìna sïgũ ruyabeto basa meniroti arpa wame cutirise rucocã ñna. Ito yicõri oro tãrori rucocã ñna. Iti tãroriju soeja queno suti quenarise sãñacu. Iti suti quenarise iti bue muja waja Dios ñarã ïre ñna busiro robo bajiro bajirise ñacu. <sup>9</sup> Ado bajiro basacã ñna mame basare: Masa jeyarore masorocu goda ïsiyija mu. Co oca ruyabeto busirãre, co cuto gãna ruyabeto, ito yicõri co sita gãnare ruyabeto goda ïsiyija mu. Dios ñarã masa

ñatoni mɔ ya rína waja yicāyija mɔ. Ito bajiri tunara joti ámicōri sɔbiare ñigã masigũ ña mɔ.

<sup>10</sup> No Diore tuorũnurãre ĩ ñarã ĩna ñaroca yiyija mɔ. Ito yicōri paia robo bajiro Diore ĩna moa ĩsiroca ya mɔ. Ito bajiri adi sita gãnare roti masirã yirãji ĩna, yi basa sēcã ĩna.

<sup>11</sup> Ito yija bero jãjarã ángel mesa ĩna busija tuocu yɔ. Cōĩaja jediado manicã. Jãjarã ñacã ĩna. Ʋɔ ya cumuro tu juariarã tĩãña mana, veinticuatro ñarã bucũrã judojuaju ñacã ángel mesa. <sup>12</sup> Oca sēoro ado bajiro yicã ĩna:

Masa ĩna ñeñaro yirise waja, waja yi ĩsirocu goda ĩsiñi Oveja Macɔ. Ito bajiro bajicōri rētoro masigũ ñami ĩ. Rētoro sēogũ, rētoro roti masigũ, rētoro rũcũbuoru, rētoro jeyaro rucogu, “Rētoro quenagũ ñami”, masa ĩna yirocu, ñami Oveja Macɔ, yi rũcũbuocã ángel mesa.

<sup>13</sup> Ito yirocati Dios ĩ rujeoana ñarocōti ĩna busija tuocu yɔ. ĩna ñacã ũmacũju gãna ñajediro, adi sita gãna cuni. Ito yicōri sita wato ñarã, godagoana, ito yicōri ide wato gãna, ñajediro ĩna busirise ruyucu. Ʋɔ ya cumuro rujigure, Oveja Macure cuni rũcũbuorã ado bajiro busi ruyucã ĩna:

Mɔa ña masa ĩna rũcũbuorona. Ito bajiri mware rũcũbuotĩñajaro masa. “Mɔa ña rētoro ñasarã”, yitĩñajaro masa mware. “Mɔa ña rētoro masirã. Mɔa ña rētoro queno yirã”, yitĩñajaro masa mware, yi busi ruyucã ĩna.

<sup>14</sup> Ito bajiro ĩna yiroca juariarã tĩãña mana ado bajiro busi ruyucã:

—Ito bajiroti bajia, yi busi ruyucã ĩna.

Ito yiroca veinticuatro ñarã bucũrã ɔju ya cumuroju rujigure, Oveja Macure cuni, rũcũbuorã ĩna riojo rijomu-nigãna ñini rújucã ĩna.

## 6

Jua ãmojeno suobiare gaye

<sup>1</sup> Ito yija Oveja Macu papera tunara jotire cajero suobiaraju ï ñigãja ticu yu. Ito yirocati juariarã tiãña mana sigũ busi ruyuquĩ ña rãca gagu. Ï busija bujo busirise robo bajiro ruyucu. Ado bajiro yi ruyuquĩ ï:

—Adojua tigu waya, yi ruyuquĩ ï yure.

<sup>2</sup> Ï ito yijare ti ñucacu yu. Cabaru botigu ï rãgõja ticu yu. Ï joe jesagu jatura jãi rãcoquĩ. Jesara bedo ñre ña jeoja ticu yu. Ito bajiro ña yija bero ï wajanare rãtocũgũ waquĩ ï.

<sup>3</sup> Ito yirocati Oveja Macu suobiaraju gajeju ñigãquĩ ï. Ito yija gãji tiãña macu ï busija tuocu yu:

—Adojua tigu waya, yi ruyuquĩ ï cuni.

<sup>4</sup> Ito ï yija cabaru suãgũre ti bujacu yu. Ï joe jesagure sarera jãi ña ñsija ticu yu. Ado bajiro moare ñre cũni ña. Masa ña queno ñabitire gaye, masa ña gãmeri sãaroti gaye cuni ñre moare cũni ña.

<sup>5</sup> Ito yija bero mucana gajeju suobiaraju ñigãquĩ Oveja Macu. Ito yija gãji tiãña macu ï busija tuocu yu:

—Adojua tigu waya, yi ruyuquĩ ï cuni.

Ï ito yija cabaru ñigũre ti bujacu yu. Ï joe jesagu rãcãoraga rãcoquĩ. <sup>6</sup> Ito yirocati tiãña mana wato oca ruyucu. Ado bajiro ruyucu iti:

—Trigo wame cutirise bare co rumu moare waja coji kiloti bujare ñaro yiroja. Ito yicõri cebada wame cutirise bare co rumu moare waja uãiaji kilos bujare ñaro yiroja. Ito bajibojarocati uyé ide, úye roabare cuni waja rãcubeto yiroja, yire oca ruyucu.

<sup>7</sup> Ito yija mucana gajeju suobiaraju ñigãquĩ Oveja Macu. Ito yija gãji susagu tiãña macu ado bajiro yi ruyuquĩ:

—Adojua tigu waya, yi ruyuquĩ yure.

<sup>8</sup> Ito ï yija cabaru bodeagure ti bujacu yu. Ì joe jesagu, “Godare Gaye Rotigu”, wame cutiqui. Ì bero sayagu, “Ñeñaro Yigoana Ìna Ñaroju”, wame cutiqui Ì. Sïare gaye moare cûni Ìna Ìnare. Gãmeri sïarena, ñio jogarena, ñarisena ito yicõri gãjeronana cuni Ìnare sïa rotiñi Ìna. “Adi sita gãna juaria buturi batocõri co butu gãna mu sïa jeoja quena”, yi rotiñi Ìna Ìnare.

<sup>9</sup> Ito yija bero mucana gajeju suobiaraju ñigãquï Ì. Ito bajiro Ì yirocati Diore rucuburã Ìna soe Ìsisotira casabo tu sïa ecoana ya usi ñacu. Dios oca Ìna riasojare, ito yicõri, “Jesure tuorunurã ña gu”, Ìna yijare Ìnare sïañi Ìna. <sup>10</sup> Oca seoro ado bajiro yicã Ìna:

—Coji ñeñaro yiïabicu ña gu Uju mu. “Ado bajiro yigu yiguja yu”, mu yija yiro robo yigu ña mu. ¿Guare sïanare nocõ yoari Ìnare waja senigũ yati mu? yicã Ìna. <sup>11</sup> Ìna ito yijare yutabuju botirise Ìnare Ìsiqui Ì. Ito yicõri:

—Tujacãña maji, usiriobesa. Gãjerã mua robo bajirã Jesús gayere riasorã yirãji maji. Ito bajiro Ìna yija ticõri, Ìnare sïacõrã yirãji maji. Ito bajiro Ìna yija bero Ìnare waja senigũ yiguja yu, yiqui Dios Ìnare.

<sup>12</sup> Ito yija bero mucana gajeju suobiaraju ñigãquï Oveja Macu. Ito bajiro Ì yirocati sita iti buto ueja ticu yu. Ito yicõri umacañi umua gagu buto ñi juaquï. Saya buto ñiro robo bajiro ñi juaquï Ì. Ito yicõri ñami gagu buto sïa juaquï, rí buto sïarise robo bajiro. <sup>13</sup> Ito yicõri ñocõa umacãju gãna jacaju quedi queacã Ìna. Higuera wame cutiricu rica mino iti wãa batero robo bajiro quedicã Ìna. <sup>14</sup> Ito yija bero macãrucuro godacoacu. Papera jũ tunado bajiro baji godacoacu. Gũta yucuri, ruja yogari cuni gajeroju iti cuni rüguroca yiqui Dios. <sup>15</sup> Ito bajijare ujarã rotiri masa gũta gojeriju rudi sãja wacã Ìna. Ito yicõri gũtagãri wato rudi sãja wacã gãjerã. Ìna rãcati surara ujarã, ñasarã, niyeru jairã, seorã, waja mano moari



masa, gãjerã queno ñari masa cuni rudi jedicoacã ñna.  
<sup>16</sup> Ito bajiro rudicõri gũta yucurire, gũtagãrre cuni ado bajiro yicã ñna:

—Gũare quedi jea biaya ujũ ya cumurojũ rujigũ gũare ñ tibititoni. Ito yicõri Oveja Macũ gũa ñeñaro yirise waja gũare senibititoni, gũare quedi jea biaya, yicã ñna gũta yucurire.

<sup>17</sup> Ija ito bajiro iti bajija masa ñna ñeñaro yirise waja seniri rũmũ ñacãro yiroja. Ito bajiri ñimũ itire rudi masigũ macũ yiguĩji.

## 7

### *Ñ ñarãre Dios ñ tirũnũre gaye*

<sup>1</sup> Ito bero ángel mesa juariarã ticũ yũ. Ñmacañi ñ joejea wadiri dũja waquĩ sũgũ. Ñ quedi sãja warojũa waquĩ gãji. Warubũjũa waquĩ gãji. Gãji gaje dũja warubũjũa waquĩ. Itojũ ejacõri mino wẽa rotibisĩ ñna. Ito bajiri adi sita joe, riaca jajosa joe cuni mino wẽabiticũ. Ito bajicõri yucũ joe cuni mino wẽabiticũ. <sup>2</sup> Ito bajiroca ñmacañi ñ joejea wadiri dũja gãji ángel ñ wadija ticũ yũ. Dios catitĩñagũ wame wõroti gaye rucocõri ñ wadija ticũ yũ. Ejacõri gãjerã ángel mesa adi sitare, riaca jajosa cuni, Dios ñ ñeño rotianare oca sãoro ado bajiro awasã gotiquĩ ángel:

<sup>3</sup> —Mani Ñjũ Dios ya moari masa ya rioweca Dios wame wõrã yirãji mani ñnare. Mani wõroto riojũa adi sita, riaca jajosa, yucure cuni ñeñobesa mũa maji, yiquĩ ángel Dios ñ ñeño rotianare.

<sup>4</sup> Ito yija bero, “Adocõ ñnama mũa wame wõrona”, yire oca ruyucũ. “Ñna ñnama jũa gũbojeno buturi gãna. Jeyaro ciento cuarenta y cuatro mil Israel sita gãna ñnama ñna”, yire gaye oca ruyucũ. <sup>5</sup> Ado bajiro wame cuticã jũa gũbojeno buturi gãna, Israel sita gãna: Judá ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. Rubén ñayorũ janerãbatia

doce mil ñacã. Gad ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. <sup>6</sup> Aser ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. Neftalí ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. Manasés ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. <sup>7</sup> Simeón ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. Leví ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. Isacar ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. <sup>8</sup> Zabulón ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. José ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. Ito yicõri sũsari Benjamín ñayorũ janerãbatia doce mil ñacã. Ìna ñacã Dios wame wõ ecorona.

*Jãjarã botirise sãñarã*

<sup>9</sup> Ito yija bero ʋjũ ya cumuro riojo, ito yicõri Oveja Macũ riojo jãjarã masa ticũ yũ. Ìna ñacã co sita gãna ruyabeto, co oca ruyabeto bũsirã, co cuto gãna ruyabeto, ito yicõri co butu gãna ruyabeto ñacã ìna. Cõija jediado manicã ìna. Yutabujuri botirise sãñacõri ìna ya ãmoriju rujaño caeri rucocã ìna. <sup>10</sup> Ado bajiro oca sẽoro awasã bũsicã ìna: Dios rotira cumurojũ rujigũ, ì ñami manire masorocũ. Ito yicõri Oveja Macũ ì cuni manire masorocuti ñami, yicã ìna.

<sup>11</sup> Ito bajiro ìna yiroca riti ángel mesa ñajediro, bũcurã, jũariarã tíñaña mana cuni ʋjũ ya cumuro riojo Diore rũcũbuorã ñini rũjũcõri ìna ya rio sita cõoro muqueacã ìna. <sup>12</sup> Diore rũcũbuorã ado bajiro yicã ìna:

Mũ ña rũcũbuorũ. Mũ ña rẽtoro ñasagũ. Mũ ña rẽtoro masigũ. Mũ ña rẽtoro queno yigũ. Mũ ña masa jeyaro ìna rũcũbuogũ. Mũ ña rẽtoro sẽogũ. Ñimũ gãji mũ rẽtoro sẽogũ maquĩji. Mũ ña Dios gua ʋjũ. Ito bajiroti ñatĩñama mũ. Ito bajiroti bajitĩñajaro. Itocõ ña. Amén, yicã ìna.

<sup>13</sup> Ito yija sīgũ bũcũgũ yũre seniĩaquĩ:

—¿Ñimarã ñati botirise sãñarã? ¿No gãna wadiyijari ìna? yiquĩ ì yũre.

<sup>14</sup> Ito ì yijare ado bajiro cãdicũ yũ:

—Masíbea yu. Mu muri masigũja. Yure gotiya, yicu yu ãre.

Yu ito yijare:

—Ĩna ñama buto tũbujabojarãti ĩna ñeñaro yirisere jidicãcõri, rũmúa ujure rãtocũana. ĩna ñeñaro yirisere coeñi Oveja Macu, ĩ ya rĩna. Ito bajiri yutabujuri boti quenarise sãñama ĩna, yiquĩ ĩ yure. <sup>15</sup> Ito bajicõri ujũ ya cumuro riojo Diore rũcũbuo ñama ĩna. Ito yicõri ĩ ya wire ãmua, ñami cuni ĩre moa ĩsiana ĩna. Ito bajiri ĩ masirisena ĩnare codetĩñagũ yiguĩji Dios. <sup>16</sup> Ito bajiri juaji ñiocõmena yirãji ĩna. Juaji idi ãmomena yirãji ĩna. Ito yicõri ũmacañi juaji asi jeobicu yiguĩji ĩnare. Ito bajiri asirise tuoĩamena yirãji ĩna. <sup>17</sup> Uju ya cumuro riojo ñagũ Oveja Macu, ĩnare codegu yiguĩji. Oveja coderi masu robo bajiro ĩnare codegu yiguĩji ĩ. Ide catitĩñare gaye idijaro ĩna yirocu, ĩnare tũa wacu yiguĩji Oveja Macu. ĩna ya cajeari yago ide wejacãgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri wanurã, tũdi otimena yirãji ĩna ĩja, yiquĩ ĩ yure.

## 8

*Ruyariju suobiaraju ñigãre gaye*

<sup>1</sup> Ito yija Oveja Macu juã ãmojeno suobiaraju ruyariju ñigãquĩ ĩja. Ito bajiro ĩ yiroca yoa busari treinta minutocõ ũmacũju macãrucũroju oca manoti ñacu. <sup>2</sup> Ito bajija bero juã ãmojeno ángel mesa Dios riojo ĩna rũgõja ticu yu. Juã ãmojeno trompeta jutiragari boca ãmicã ĩna. <sup>3</sup> Ito yija gãji ángel oro tãroju soeja sutu quenarise sãcõri ejaquĩ. Diore rũcũbuorã ĩna soe ĩsotira casabo riojo rũgõquĩ ĩ. Ito yicõri jaje soeja sutu quenarise boca ãmiquĩ ĩ. Iti ñacu, Dios ñarã Diore ĩna busiroca soe ĩsiroti. Ito yicõri ujũ ya cumuro riojo Diore soe ĩsira casabojũ Diore soe ĩsiquĩ ĩ. Orona ĩna menira casabo ñacu iti casabo. <sup>4</sup> Ito bajiro ĩ soe ĩsija bueri queno sutu quenarise bue ejacu Diore. Dios ñarã

ĩre ĩna busirise cuni ejacu ĩ tu. <sup>5</sup> Ito yija ángel Diore ĩna soe ĩsira casabo gaye ĩ rucori tẽroju rĩti yorise sã dajoquĩ. Ito yicõri adi sitare rĩti yorise yua queoquĩ. Ito bajiro ĩ yijare bujo ĩ borea yirise ñacu. Bujo oca cuni ruyucu. Ito yicõri guijoro ruyucu. Ito bajicõri sita uecu. Ito bajirise ticu yu, yu cãiroju.

*Jutiragari gaye*

<sup>6</sup> Ito yija bero trompeta wame cutirisena jutirona rucó yucãcã ángel mesa juã ãmojeno ñarã.

<sup>7</sup> Cajero gagu jutisuoquĩ. ĩ jutirocati ide buãra kujiri sitaju quedi queacu. Ito yicõri jea ãjurise rí wusarise quedi queacu. Iti quedi quearoca sita gudareco adojua busacõ ña jedicoacu. Yucu cuni gudareco adojua busacõ uacu. Ta cati cuni ña jedicoacu.

<sup>8</sup> Ito bero gagu ángel jutiquĩ. ĩ jutirocati gũtagũ bajiro ãjucõri riaca jajosaju quedi roacu. Ito bajiroca riaca jajosa gudareco adojua busacõ rí godo wedicu. <sup>9</sup> Ito bajiri riaca jajosa gãna gudareco adojua busacõ cõ jedicoacã ĩja. Ito yicõri gudareco adojua busacõ cuma bucuri ruja jedicoacu ĩja.

<sup>10</sup> Ito bero gagu ángel jutiquĩ. ĩ jutirocati ãmacũju gagu ñocõa jaigu quedi quĩ. Jea ãjurise bucu bajiro quedi quĩ ĩ. Riacari, ide ãmaburi gojeri gudareco adojua busacõ quedi roaquĩ ĩ. <sup>11</sup> “Sũerise”, wame cutiquĩ ĩ ñocõamu. Ito bajiri gudareco adojua busacõ sũerise godo wedicu ide. Ito bajiri itire idicõri masa jãjarã godacã.

<sup>12</sup> Ito bero gagu ángel jutiquĩ mucana. ĩ jutirocati ãmacañi ãmua gagu gudareco adojua busacõ ñeñaquĩ. Ito yicõri ñami gagu gudareco adojua busacõ ñeñaquĩ. Ñocõa cuni itocõti ñeñacã. Ito bajiri gudareco adojua busacõ busubiticã ĩna. ãmua gagu juariajiri cõrecõ busubiti quĩ. Ñami gãna cuni iticõti busubiticã.

<sup>13</sup> Ũmacũju ti mũoca yigu, ga ĩ wũtija ticu yu. Ado bajiro oca sũoro busi ruyiquĩ ĩ:

—Bũjato bajiro wado ya adi sita gãnare. Ũdiarã ángel mesa jutimena ĩna jutiroca bũto tũbũjarã yirãji adi sita gãna. Bũjato bajiro yiroja ĩnare, yi ruyiquĩ ĩ yu tũoja.

## 9

### Sũsabiti goje gaye

<sup>1</sup> Ito bero co dũjamo ñagũ ángel jutiquĩ mũcana. ĩ jutirocati sigũ ñocõa robo bajigu ado jacaju ĩ quedi queaja ticu yu. Quedi queacõri sũsabiti goje soje janado boca ãmiquĩ ĩ. <sup>2</sup> Ito yicõri iti sojere janaquĩ ĩ. ĩ janagoroca jairo ãjũrime bueri robo bajiro mũjacu. Jairo bue dajacõri rãĩtiacoacu. Ito bajicõri ũmacañi cuni ruyubitiquĩ. <sup>3</sup> Iti bueri wato ñimia jãjarã wuti batacã adi macãrucũrore. Cotiwãja robo bajiro toarã ñacã ĩna ñimia. <sup>4</sup> “Tare, yucũre, oteja judirisere cuni ba ñeñobesa mũa”, Dios ĩ yicãna ñaĩi ĩna. “ ‘Ãni ñami Dios yagu’, wame wãñamenare riti usirioro yiba mũa”, Dios ĩ yicãna ñaĩi ĩna. <sup>5</sup> “Masare usirioro yiba”, Dios ĩ yiana ñabojarãti, “Masare sãama”, ĩ yiana meje ñaĩi ĩna. “Co dũjamocõ ũmacañicõ masare rujuri juniroca yiba”, Dios ĩ yicãna ñaĩi ĩna. Masare rujuri juniroca ĩna yija, cotiwãja ĩ toaro bajiro junirã ñacã ĩna. <sup>6</sup> Iti rumũri iti ejaroca bũto goda ãmorã yirãji masa. Ito bajibojarocati goda masimena yirãji ĩna. Ejori goda ãmbojarãti godamena yirãji ĩna.

<sup>7</sup> Yu tija ñimia cabarua robo bajirã ñacã. Gãmeri sãarona ña yucãna robo bajiro bajicã ĩna. ĩna ya rijogari joe oro bedori bajirise jesacã ĩna. Ito yicõri ĩna ya riori, masu rio bajiroti bajicu. <sup>8</sup> ĩna ya joa romia joa bajirise ñacu. Ito yicõri ĩna ya guji yai guji bajirise ñacu. <sup>9</sup> ĩna ya ruju cunĩ gaye come wero robo bajirise ñacu. ĩna wũtija ĩna

ya caerori cabarua jājarā ĩna ũmaquediro bajiro ruyucu. Gāmeri sīarā warā jājarā cabarua tunuricori ĩna tĕa waro bajiro ruyucu. <sup>10</sup> Cotiwāja jotia robo bajiro jotaga cĕtirā ñacā ñimia. Ito bajiri co dĕjamocō ũmacañicō masare rujuri juniroca yi ñacā ĩna. <sup>11</sup> ĩna ñimia Ʃjũ sĕgũ ñaquĩ. Sĕsabiti goje gagũ ñaquĩ ñimia Ʃjũ. Ángel ñagorũ ñaquĩ ĩna Ʃjũ. Hebreo ocana Abadón wame cĕtiquĩ ĩ. Griego ocana Apolión wame cĕtiquĩ. “Ruyuriori masũ”, yireoni ña iti.

<sup>12</sup> Ito bajiro rĕtacũ cajero tōbĕjasuroti gaye. Ito bero jĕaji gaye ruyacu mĕcana.

<sup>13</sup> Ito yija bero gagũ ángel jutiquĩ mĕcana. ĩ jutirocati Dios riojo ĩre soe ĩsira casabo jĕaria saburi sabu cĕtiri casabo wato oca ruyucu. <sup>14</sup> Ito juti ruyucacure ado bajiro oca goti ruyucu:

—Éufrates wame cĕtirisa tũ jĕariarā ángel mesa ñagoana sia cĕanare ōjaña, yire oca ruyucu.

<sup>15</sup> Ito bajiri jĕariarā ángel mesa ñagoanare ōjaquĩ ĩ. Gĕdareco adojuũ busacō masare sĕajaro yirocũ, ĩnare ōjaquĩ ĩ. “Iti rodoti, ĩ ũmacañiti, iti rĕmuti, iti horati ĩnare sĕama”, yi goticāna ñañi ĩna. <sup>16</sup> “Doscientos millones surara cabaru joeju jesarā ñama”, yire gaye oca tĕocũ yũ.

<sup>17</sup> Ito yirocati yũ cāirojuũ cabaru joe jesarāre ticũ yũ. ĩna ya rujũ cĕnĕi gaye ricati riti ñacu. Gājerā sĕarise, gājerā sĕmearise, gājerā bodearise cĕnĕi cĕticā ĩna. Yai rijoga bajiro rijoga cĕticā ĩna cabarua. ĩna ya riseriju bueri, jea, ito yicōri azufre wame cĕtirise cĕni budicũ. <sup>18</sup> Iti ũdiaji gaye cabarua ya riseriju budicati gĕdareco adojuũ busacō masare sĕacu iti. Jājarā masare jeana, buerina, ito yicōri azufre wame cĕtirisena cĕni masare sĕacā ĩna. <sup>19</sup> ĩna ya riserina, ĩna ya jotiarina cĕni masare sĕa masirā ñacā cabarua. ĩna ya jotiarina ãña robo bajiro rijoga cĕticũ. Ito bajiri ĩna ya jotiarina masa ĩna tōbĕjaroca yicā ĩna.

<sup>20</sup> Jājarāre sīacā ĩna. ĩnare sīaja tibojarāti ĩna ñeñaro yirise jidicābiticā gājerā. Rūmúare rūcubuo jidicābiticā ĩna. Rūcubuoꝛona ĩna meniana ñacā. Oro, plata, bronce wame cutirisenā, gūta, yucna cūni menicā ĩna ĩnare rūcubuoꝛona. ĩna menire tirise meje, warise meje, tuorise meje ñabojarocati itire rūcubuoṭĩñacā ĩna. <sup>21</sup> Gājerāre sīa jidicābiticā ĩna. Masare ĩna rojarise jidicābiticā ĩna. Romiare ĩna ajerise jidicābiticā. ĩna rinirise cūni jidicābiticā ĩna.

## 10

*Dios ñaro gagu* ángel papera tunara joti rucogu

<sup>1</sup> Ito yija gāji ángel sēogū ũmacūju ĩ ruji wadija ticu yu. Ide bueri wato ruji wadiquĩ ĩ. ĩ ya rijoga weca bue bedo ñacu. ĩ ya rio ũmacañi ũmua gagu bajiro yocu. ĩ ya ñicuri jea ũjurise curise bucū robo bajiro bajicu. <sup>2</sup> ĩ ya āmoju papera tunara joti ōjacōri rucogu. Ruji ejacōri ĩ ya gūbo riojocaduja riaca jajosa cūda roaquĩ ĩ. ĩ ya gācodujaga gūbo boeju cūda cūquĩ. <sup>3</sup> Ito yicōri oca sēoro awasāquĩ. Yai awasāro bajiro ruyucu ĩ awasāja. ĩ awasārocati juā āmojeno bujoa busi ruyucā. <sup>4</sup> Bujoa oca ruyurise ucarocu yibojacu yu. Iti ucagu wagu yu yirocaci ũmacūju ado bajiro oca ruyucu yure:

—Juā āmojeno bujoa oca ruyurise gājerāre gotibesa. Ucabesa itire, yire oca ruyucu yure.

<sup>5</sup> Ito yija bero co dūja gūbo riacaju cūda rūgōcōri gaje dūja gūbo boeju cūda cūgū, ĩ ya āmo riojocaduja ũmacūju ĩ ñumuoja ticu yu. <sup>6</sup> Riti bajiro yiroja yirocu, “Dios catitĩnagū ĩ tiro riojo ado bajiro ya yu”, yiquĩ ĩ. Dios ñami ũmacūju macārucūrore rujeoru. Sita, riacari curise, ito yicōri jeyaro itiju ñarise rujeoru ñami ĩ. Riti bajiro yiroja yirocu, Dios ĩ tiro riojo ado bajiro ya yu:

—Ñe sejare mano yiroja ñja. <sup>7</sup> Súsagu ángel jua ãmojeno ñagũ ñ jutiroca, “Ado bajiro yigũ yiguja yũ”, Dios ñ yiado bajiroti yigũ yiguñi ñ. Jane mejeju masare iti gaye goti jeobisĩ ñ maji. Ñre goti ñsiri masare riti gotiñi ñ. Ñnare ñ gotiado bajiroti rētarō yiroja ángel súsagu ñ jutija, yiquĩ ñ.

<sup>8</sup> Ito bajiro ñ yija bero ũmacũju oca ruyucati tũdi ruyucu yũre mũcana. Ado bajiro yi ruyucu yũre:

—Ángel ñ ya riojocaduja riacaju cũda roacõri, boeju cũda cũgũ tũ wasa. Papera tunara joti ñ rũcorise ãmiña, yire oca ruyucu yũre.

<sup>9</sup> Ito bajiro iti ruyuja tũocõri, ángel tũ wacu yũ. Ñ tũ ejacõri papera tunara jotiacã ñre senicu yũ. Yũ senija ado bajiro yũre cũdiquĩ ñ:

—Ñmo baya. Iti mũ baja beroa ide robo bajiro ibisitiro yiroja mũ ya rise. Ito bajibojarocati iti mũ baja bero ñeme jiacõri mũre jeraga juniro yiroja, yiquĩ yũre.

<sup>10</sup> Ito ñ yirocati ãmoju ñ rũcorise papera ãmicu yũ. Itire ãmicõri bacu yũ ñja. Beroa ide robo bajiro ibisiticu iti yũ baja. Ito bajibojarocati iti yũ baja bero yũ ya jeragaju buto junicu. <sup>11</sup> Yũ baja beroju ado bajiro yũre gotiquĩ ñ:

—“Co butu gãna ruyabeto, co sita gãna ruyabeto, co oca ruyabeto busirãre, ito yicõri ɯjarã ñnarocõreti ado bajiro rētarō wado yiroja”, Dios ñ yire gaye mũcana tũdi goti quenore ña mũre, yiquĩ ángel yũre yũ cãiroju.

## 11

Jũarã busi ejabuari masa gaye

<sup>1</sup> Ito yija bero cõjara jãi, yoari jãi yũre ñsiquĩ. Ñsicõri ado bajiro yũre gotiquĩ ñ:

—Ñmo, ãmiña. Yũ ya wire yũre rũcũbuorã masa ñna minijuara wire cõjatēña. Yũre ñna soe ñsira casabore cũni cõjama. Ito yicõri yũre rũcũbuorãre cõjama. <sup>2</sup> Yũ ya



wi riojo ñari tũcũrore cõĩabeja. Yũre boca ãmimena ya tũcũro ña iti tũcũro. Yũ ñarã meje ñama ñna. Udia rodo gaje rodo gũdarecocõ yũ ya cuto ñeñaro yi ucurã yirãji ñna. <sup>3</sup> Ito bajiri jũarã yũ gaye busirã yũre busi ejabua waronare cõagũ yigũja yũ. Udia rodo gaje rodo gũdarecocõ yũ gayere busi ñarã yirãji ñna. Bojori bũjarã ñna sãñarise sãñarã yirãji ñna, yiquĩ Dios yũre.

<sup>4</sup> Adi macãrucũro Ujũ Dios riojo, olivos wame cutiricũ juagu ña. Ito yicõri jeobusuora tutu jua tutu ña. Iti robo bajiro bajirã ñama jũarã ñre busi ejabuarã. <sup>5</sup> Ñna wajanare ñna ñeñaro yi ãmoja, ñna ya riserina jea bucã ñna. Ito bajiro yicõri ñna wajanare soe jeocã ñna. No ñnare ñeño ãmorãre ito bajiroti soecã ñna. <sup>6</sup> Ide quedire ñna ãmobeja, idere camota masirã ñacã ñna. Dios gaye ñna riasoroca ide quedibe yirona camotacã ñna. Idere rĩ iti godo wediroca yi masirã ñacã ñna. Ito yicõri adi sita ñarise jeyaro iti juniroca yi masirã ñacã ñna. Ñna ãmorocõ yisoticã ñna itire.

<sup>7</sup> Diore ñna busi ejabuarise gajanoaroca sũsabiti goje gagũ guijogu ñna tũ mũja ejaquĩ. Ñnare ñna rãtocũquĩ ñ. Ito yicõri ñnare sãaquĩ ñ. <sup>8</sup> Ñnare sãacõri jaja cuto ma gũdareco ñna ya rujũrire cũquĩ sũsabiti goje gagũ. Mani Ujũre ñna sãara cuto ñacũ iti cuto. Iti cuto gãna ñeñaro yirã ñari Sodoma cuto gãna, ito yicõri Egipto gãna bajiro bajirã yicã ñna. <sup>9</sup> Udia rũmũ gaje rũmũ gũdarecocõ maju Diore busi ejabuari masa ya rujũri cũñacũ. Masa jeyaro, co butu gãna ruyabeto, co oca ruyabeto busirã, co sita gãna ruyabeto ñna ya rujũrire ticã. Ñna yuje ãmobarocati masare camota ñaquĩ sũsabiti goje gagũ. <sup>10</sup> Busi ejabuari masa jũarã ñna godaja ticõri, wanucã adi sita gãna. Wanũsarã ñarã basa menicã ñna. Ito yicõri waja manoti gãmeri gajeoni ñsicã ñna. “Ñna jũarã Diore busi ejabuari masa tũdi manire usirioro yimenaji”, yi tuoĩarã wanucã iti cuto gãna.

<sup>11</sup> Ito bajibojarocati ʉdia rʉmʉ gaje rʉmʉ gudarecocōti ĩre busi ejabuarā jʉarā tʉdi ĩna catiroca yiquĩ Dios. Ito bajiro ĩ yijare wʉmʉ rʉgʉcā ĩna. ĩnare ti ñabojana ĩna wʉmʉ rʉgʉja, ti ʉcacā. <sup>12</sup> Ito yija bero oca sēoro ũmacʉjʉ oca ruyucu ĩna jʉarāre:

—Adojʉa mʉja waya, yire gaye oca ruyucu ĩnare.

Ito yija bero ide buerina mʉja wacā ĩna ĩja. Ito bajiro ĩna mʉja waja, ĩna wajana ñabojana ĩnare ticā. <sup>13</sup> ĩna mʉja warocati adi sita bʉto ʉecu. Iti cʉtore mil wiri iti ñaja, cien ñari wiri juja quedicu. Sita ʉerisena siete mil ñarā masa godacā. Gājerā cati rʉyarā ti ʉcacōri gʉicā ĩna. Ito bajiri ũmacʉjʉ Diore rʉcʉbʉocā ĩna.

<sup>14</sup> Ito bajiro rētarise adi rāca masa ĩna tōbʉjarise jʉaji rētasʉocu. Nocō mejeti mʉcana masa ĩna tōbʉjaroti rētacu.

Jʉa āmojeno ñagʉ Dios ñaro gagʉ ĩ jutire gaye

<sup>15</sup> Ito yija bero sʉsagu jʉa āmojeno ñagʉ āngel jutiquĩ. ĩ jutirocaci ũmacʉjʉ oca sēorise ruyucu yʉ tʉoja. Ado bajiro yi ruyucu iti:

Adi macārʉcʉro gāna ñajediro rotirona ñama Dios mani ʉjʉ, ito yicōri Cristo cʉni. ʉjarā roti masirā ñatĩñarā ñarā yirāji ĩna, yire oca ruyucu ũmacʉjʉ yʉ tʉoja.

<sup>16</sup> Ito yiroca veinticuatro ñarā bʉcʉrā Dios riojo ʉjʉ ya cumurorijʉ rujirā ñini rʉjʉcōri sitajʉ ĩna ya rio muqueacā ĩna. Ito bajiro yicā ĩna Diore rʉcʉbʉorā. <sup>17</sup> Ado bajiro busi ruyucā ĩna:

Gʉare queno ya gʉa ʉjʉ mʉ. Rētoro masigʉ ña Dios mʉ. Ñimʉ gāji mʉ robo masigʉ mami. Iti rʉmʉjʉ gagʉ ña mʉ, adocāta gagʉ cʉni. Ijarijʉ cʉni ñatĩñagʉ yigʉja mʉ. Bʉto masigʉ ñari adocāta masare rotisʉoa mʉ. Ito bajiri, “Queno ya mʉ”, ya gʉa mʉre.

<sup>18</sup> Mure masimena co sita gãna ruyabeto mure ti junisinicã ãna. Ñna tõbjaroca m̃ yira r̃m̃m̃ ejacoaj̃m̃ ãja. Ito yicõri godarãre waja m̃ seniri r̃m̃m̃ ejacoaj̃m̃. Mure moa ãsicõri ãna mure goti ãsire waja, waja yira r̃m̃m̃ ejacoaj̃m̃ ãja. M̃ ñarã mure r̃c̃m̃b̃noanare m̃ waja yira r̃m̃m̃ ejacoaj̃m̃. Ñasarã, ñasa menare c̃ni m̃ ñarã ãna ñajare ãnare waja yig̃m̃ yig̃uja m̃. Ito yicõri adi sita gãnare ñeñaro yirãre m̃ ruyurioroti r̃m̃m̃ ejacoaj̃m̃, yicã veinticuatro ñarã b̃c̃urã Diore r̃c̃m̃b̃norã.

<sup>19</sup> Ito yija bero ãmac̃j̃m̃ Dios ya wi iti janaja tic̃m̃ ỹ. Iti wi totij̃m̃ Dios ã rotirise sãñari jedo iti ñaja tic̃m̃ ỹ. Iti ỹ tirocati b̃jo jaquĩ. Ito yicõri b̃to b̃siquĩ. Iti wato guijorise ruyuc̃m̃. Sita c̃ni ãec̃m̃. Ito yicõri ide b̃ra cujiri guijoro jaje quedic̃m̃.

## 12

*Romio* t̃ jino robo bajig̃m̃ b̃c̃m̃ ã ejare gaye

<sup>1</sup> Ito bero ãmac̃j̃m̃ ijarij̃m̃ r̃etaroti ruyuc̃m̃ ỹre. Ñmacañi ã yorise bajirise saya sãñacõ iso romio. Ñmacañi ñami gag̃m̃ joe r̃g̃õcõ iso. Iso ya jesara bedoj̃m̃ j̃a g̃ubojeno ñocõa ñacã. <sup>2</sup> Mac̃m̃ sãñagõ ñacõ iso. Ito bajiri mac̃m̃ cõgõ awasãcõ. Iti junijare oca jai ñacõ iso. <sup>3</sup> Ñmac̃j̃m̃ ija r̃etaroti gaye gaje ruyuc̃m̃. Iso t̃ jino robo bajig̃m̃ s̃ag̃ũ b̃c̃m̃ ñaquĩ. J̃a ãmojenogãri rijoga c̃t̃iquĩ ã. J̃a d̃jamocõ saburi sabu c̃t̃iquĩ. Ito yicõri co rijoga ruyabeto jesara bedo jesaquĩ. <sup>4</sup> Ñocõare g̃dareco adoj̃na b̃sacõ ã ya jotiana ja ñajõquĩ ã. Ito bajiri sitaj̃m̃ quedì queacã ãna ñocõa. ã jino robo bajig̃m̃ b̃c̃m̃, mac̃m̃ cõgõ t̃ tujaquĩ. “ã rujearocati ãre bac̃ja”, yiroc̃m̃ tujaquĩ ã. <sup>5</sup> Ito ã yiroca ãmug̃ũ mac̃m̃ c̃t̃icõ iso. Masa jeyaro Ñj̃m̃ ñaroc̃m̃ ñaquĩ ã. Dios ã c̃r̃m̃ ñari s̃oro roti masiquĩ. Iso r̃coja bero ãj̃m̃ ya cumuro Dios ã rujiro t̃ ãre ãmi ejacã ãna. <sup>6</sup> Ito

yirocati masa manojũ rudicoacõ macuacã jaco. Itojũ iso ñarotijũ ñacãcũ Dios ï cõrajũ. Itojũ mil doscientos sesenta rãmũri codequĩ Dios isore.

<sup>7</sup> Ito yija bero õmacũjũ ñna gãmeri sãaja ticũ yũ. Ángel mesa Miguel uju rãca ñarã, ángel mesa ñagoana jino robo bajigũ bũcũ ñarã rãca gãmeri tãcã ñna. <sup>8</sup> Miguel mesare rõtocũbiticã ñna. Ito bajiri õmacũjũ Dios tũ ñna masibiticã ñna ïja. <sup>9</sup> Ito bajiro ñna yijare jino robo bajigũ bũcũre bucõaquĩ Dios. Dios ï bucõarũti ñami rãmũa uju Satanás wame cutigũ. Ìti ñami jane mejeju jino robo godo wedirũ. Ìti ñami masa jeyarore rũogũ. Ì ñarã Dios tũ ñagoana rãcati bucõaquĩ Dios adi sitajũ ñna ñatoni.

<sup>10</sup> Ito yija õmacũjũ oca sẽoro ado bajiro ruyucũ:

—Masare masorocũ ñacãmi Dios ïja. Ito bajiri mani Uju ñarocũ ñami ï. Ì masirise cũni ïorocũ ñacãmi. Ì Macũ Cristo cũni ï masirisena rotirocũ ñacãmi. Rãmũa ujuere bucõacacũ ñami ï. Ì bucõarũti ñami Cristore tuorũnurãre oca menigũ. Umuã, ñami cũni Dios ï tiro riojo mani ñarãre oca meni ãmobo jagũ, “Seti cutiama ñna”, yisotibojami ï Diore. <sup>11</sup> Mani ñarãjuã ïre rõtocũcã ñna. “Ï ya rĩna mani ñeñaro yirisere coe jeogũ yiguĩji Oveja Macũ”, yi tuoĩacõri rãmũa ujuere rõtocũcã ñna. “Cristo oca mani riasoja ticõri, manire sãrã yirãji”, yi tuoĩa gãibiticã ñna. “Manire ñna sãã ãmobarocati Dios ocare jidicãmenaji mani”, yi tuoĩacã ñna. Ito bajiro yicõri rãmũre rõtocũcã ñna. <sup>12</sup> Rãmũre ñna rõtocũja ticõri, wanũña õmacũjũ gãna mũa. Mũa adi sita gãnareama bujato bajiro yiroja. Mũa riaca jajosa gãnare cũni bujato bajiro yiroja. Mũa tũju rujicoami rãmũ ïja. Ito bajiri bujato bujarã wana ya mũa. “Yoari mejeti yũ tõbujaroca yigũ yiguĩji Dios”, yirocũ bato junisiniami rãmũ adocãta, yi ruyucũ oca õmacũjũ.

<sup>13</sup> “Adi sitajũ cõami Dios yũre”, yi ti masicõri, romio macũ rũcorore sũyaquĩ jino robo bajigũ bũcũ. <sup>14</sup> Isore ï

suyabojarocati ga caero jua caero curise bucū isore ĩsicā ĩna iso wutitoni. Ito bajiri masa manojū iso ñarojū jinore wuti rudi wacō iso. Itojū ũdia rodo gaje rodo ġudarecocō isore bare ecacōri tirūnū ñaquĩ Dios. <sup>15</sup> Iso rudija ticōri, isore sĩa āmoquĩ jino robo bajigū. Ito bajiri ĩ ya risena ide buquĩ isore rurocū. <sup>16</sup> Ito bajiro ĩ yibojarocati sita ejabuacū isore. Rūmú ide ĩ bubojare sitati udi āmi jeocōcū. <sup>17</sup> Iti ito bajija ticōri, bũto romiore junisiniquĩ jino robo bajigū. Isore sĩa masibiticōri iso janerābatiare tīgū waquĩ rūmú. ĩna ñama Dios rotirise cūdirā. Ito yicōri Jesucristo oca tuorūnū suyārā ñari bojomenati masare goti batorā ñama ĩna. <sup>18</sup> ĩnare sĩa āmogū jino robo bajigū riaca jajosa tūnima jajujū bocati ñacāquĩ ĩ, yū cāirojū yū tija.

## 13

Jūarā guiJORā tiya mana gaye

<sup>1</sup> Ito bero yū cāirojū sīgū guiJogū tiya macū ĩ maja wadija ticū yū. Jua āmojenogāri rijogari cutigū ñaquĩ ĩ. Jua dūjamocō saburi cutiquĩ ĩ. Co saburi ruyabeto come bedori jesacū. ĩ ya riowecarijū wame wāñacū. Wame ñeñarise iti ñajare itire ti te ñaquĩ Dios. <sup>2</sup> ĩ guiJogū yū ticacū, yai robo bajiro bajiquĩ. Oso wame cutigū bajiro curise ġubo cutiquĩ ĩ. Yai jaigū bucū robo bajiro rise cutiquĩ ĩ. GuiJogūre queno ĩ masiroca yiquĩ jino robo bajigū. Ito yicōri ĩ rujiri cumurojū ĩre rojoquĩ guiJogūre. Ito yicōri masare ĩ roti masiroca yiquĩ jino robo bajigū. Ito bajiri jino robo bajigū bajiroti roti masiquĩ guiJogū cūni. <sup>3</sup> GuiJogū coga ĩ ya rijogajū ĩre ĩna sīabojare cami cutiquĩ ĩ. ĩ ya cami yaticoayija yū tija. ĩ catija ticōri, adi sita ġāna ñarocōti ĩre ti ũcacā. Ito bajiri ĩre rūcubuo suyacā ĩna. <sup>4</sup> GuiJogū ĩ roti masiroca jino robo bajigū ĩ yijare,



yiquĩ ĩ, bero gagũ. <sup>13</sup> ĩ cuni masa tiro riojo guiiorise tiyamani ĩoquĩ. Masa ĩna tiro riojo ũmacũju gaye jea ũjurise jacaju iti quedi quearoca yiquĩ ĩ. <sup>14</sup> Ito bajiro masa ĩna tiro riojo tiyamani ĩ ĩoja, ĩnare ruogũ yiquĩ ĩ. Cajero gagũ guijogũ ĩ ĩaroca riti tiyamani ĩosotiquĩ ĩ bero gagũ. Cajero gagũ guijogũ ruju robo bajiro masare meni rotiquĩ bero gagũ. Cajero gagũ guijogũ ĩ ĩnaquĩ sarera jaina ĩna cami menibojaru. ĩ ya ruju robo bajiro masare meni rotiquĩ bero gagũ. <sup>15</sup> Masa ĩna meni rujeoja ticõri, ĩna menirure catiocõri ĩ busiroca, bero gagũ guijogũ ĩ yi masiroca yiquĩ cajero gagũ guijogũ. Ado bajiro gotiquĩ ĩna meni rujeoru: “Yure rucubomenare sãja quena”, yi rotiquĩ yũ cãiroju. <sup>16</sup> Ito yija masa ĩnadedirore ĩna ya amo riojocadujare, ito yicõri ĩna ya riowecare wame wõ rotiquĩ ĩ. Ñasari masa, ñasamenare cuni, niyeru jairã, bojoro bujarã, queno ĩna amoro robo ñarãre cuni, gãjerãre moa ĩsiri masare cuni ĩna ñarocõreti wame wõ rotiquĩ ĩ. <sup>17</sup> Waja amora ĩna ĩsi amobojarocati gãmeri ĩsire manicũ, wame wãñamenare, ĩ rãojare. Guijogũ wame ito yicõri ĩ ya número wãñamenare waja gãmere manicũ ĩnare.

<sup>18</sup> “Ito bajiro yireoni ña iti número”, mani yi masi amoja, queno itire riasotija quena. Iti número ũmugũ wame yireoni ña. Ado bajiro bajicu iti número, seiscientos sesenta y seis ñacu.

## 14

### *Dios ĩ masoana ĩna basare gaye*

<sup>1</sup> Ito bajija bero Siõn wame cutiri buro joe, Oveja Macure ĩ rãgõja ticũ yũ. Ciento cuarenta y cuatro mil ñarã ñacã masa ĩ rãca. ĩna ya riowecariju Oveja Macu wame, ito yicõri ĩ Jacu wame wãñacu ĩnare. <sup>2</sup> Ito bero ũmacũju oca ruyucu. Gũta iti udiro bajiro, bujo buto ĩ jaro bajiro, ito yicõri arpa wame cutirise jãjarã basa ĩna meniro

bajiro ruyucu. <sup>3</sup> Juariarã tĩñaña mana catirã, ito yicõri veinticuatro ñarã bũcũrã Dios rotira cumuro tũ ñacã. Ñna riojo ciento cuarenta y cuatro mil ñarã mame basa sãcã ñna. Adi sita gãna Dios ï masoana riti basa sãa masicã itire. <sup>4</sup> Ñna ñacã romia rãca ajeĩamena. Ñeñaro yi ãmobicõri romiare ajeĩabiticã ñna. Oveja Macũre cũdicõri no ï waroju ï rãca wacã ñna. Adi sita gãna Dios ï masoana ñacã. Ito bajiro bajirã ñari ñna ñacã cajero Oveja Macũ ñarã, ito yicõri ï Jacũ ñarã ñasũoana. <sup>5</sup> Ñna wato sīgũ socagu maniquĩ. Dios ï tiro riojo seti mana ñacã ñna.

*Dios ñaro gãna* udiarã

<sup>6</sup> Ito bero gãji ángel ũmacũju ï wũtija ticũ yũ. Ñ ñaquĩ, “Masare masogũ yiguĩji Dios”, yire oca gotigu. Wasoa ecobeto yiroja iti ñatĩñaroti ñari. Co sita gãna ruyabeto, co butu gãna ruyabeto, co oca ruyabeto busirã, ito yicõri co cuto gãnare ruyabeto iti oca busirocũ ñaquĩ ï. <sup>7</sup> Ado bajiro sãoro busi ruyucuĩ ï:

—Jeyaro masigũ Dios ï ñajare, ñre güija quena. Ito yicõri ñre rũcũbuoja quena. Masa ñna ñeñaro yirise waja, waja senira rũmũ ejacoaju ñja. Dios ï ñami ũmacũju, jacaju cuni, riacari, ide ũmaburijuri cuni meniru. Ito bajiro yiru ï ñajare ñre rũcũbuoja quena, yi ruyucuĩ ángel ũmacũju.

<sup>8</sup> Ito bero mucana gãji ángel ï wũtija ticũ yũ. Ado bajiro busi ruyucuĩ ï:

—Babilonia wame cõtiri cõtore, ito yicõri iti cuto gãnare cuni ruyurucuĩ Dios. Babilonia gãna gãjerã ñna ñeñaro yitoni usirio codecã ñna. Sīgũ uyé ide queagu ï usirio codero bajiro yicã ñna, yi ruyucuĩ ángel.

<sup>9</sup> Ito bero gãji ángel ticũ yũ. Ñna udiarã ticũ yũ jeyaro. Ado bajiro oca sãoro busi ruyucuĩ ï:

—Guijogũre rũcũbuorãre ñna tũbũjaroca yigu yiguĩji Dios. Ñ ya rujũ ñna meni rujeorũre rũcũbuorãre cuni ñna



tõbujaroca yigũ yiguĩji Dios. Ì wamere ìna ya ãmoju, ìna ya riowecaju wõ rotirãre ti junisinigũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ìna tõbujaroca yigũ yiguĩji ì. <sup>10</sup> Ado bajiro baja iti. Uyé ide, ide wuoya mani buto riarise ñacu. Iti uyé ide buto riarise wuoya mani robo bajiro buto ìna tõbujaroca yigũ yiguĩji Dios. No guijogũre rucubũorãre jeame ùjuroju cõagũ yiguĩji Dios. Jeana, azufre wame cutirisena cuni tõbujarã yirãji ìna. Oveja Macũ ì tiro riojo ángel mesa ìna tiro riojo cuni tõbujarã yirãji ìna. <sup>11</sup> Ìna narime gaye bueri buetarojobetoja. Ito bajiri guijogũre rucubũorãre ìna tõbujarise jedibeto yiroja. Ìna meni rujeorũre rucubũorã, ito yicõri ì wame wõ rotiana cuni ito bajiroti tõbujarã yirãji ìna. <sup>12</sup> “Ito bajiro tõbujarã yirãji ìna”, yi tuoĩacõri, Dios rotirisere queno cudiba mua, ì ñarã ñari. Jesure tuorũnũ jidicãbeja mua. Mua tõbujabojaja cuni usiriobeja, yi ruyucuĩ ángel ùmacũju.

<sup>13</sup> Ito yija bero gaje oca ruyucu yũre ùmacũju. Ado bajiro yũre yi ruyucu iti:

—Yũ mare gotirisere ucaya. No Diore tuorũnũ jidicãmena ìna godabojaja cuni wanũ quenarã yirãji, yi ruyucu oca yũre.

Gaje ado bajiro yi ruyucuĩ Espíritu Santo:

—Riti baja. Ìna moarise jidicãcõri, tujacãrã yirãji ìna. ùmacũju ìna ejaroca queno ìna yigorere waja yigũ yiguĩji Dios ìnare, yi ruyucuĩ Espíritu Santo.

*Diore tuorũnũrãre miojucõri ì ãmire gaye*

<sup>14</sup> Ito yija ide bueri queno botirise ticũ yũ. Ide bueri joe Masa Rĩjorũ robo bajigũ rujiqũ. Oro bedo jesaqũ ì. Ì ya ãmoju yoara jãi odiri jãi rucõqũ ì. <sup>15</sup> Ito yija gãji ángel Dios ya wiju ì budija ticũ yũ. Ide bueri joe rujigũre oca sẽoro ado bajiro busi ruyucuĩ ì:

—Macãrũcũro rica boticoaju. Rica ãmiraju ejacoaju ãja. Ito bajiri ricare jata ãmiña ãja, yi busi ruyucuĩ ángel.

<sup>16</sup> Ito ã yija tuocõri, ide bueri joe rujigu ãre tuorũnarãre miojucõri ãmiquĩ. Ricare jata ãmigũ robo bajiro yiquĩ ã.

<sup>17</sup> Ito bero ũmacũju Dios ya wijũ ángel gãji budiquĩ mũcana. ã cuni yoara jãĩ odiri jãĩ rũcoquĩ. <sup>18</sup> Ito bero gãji ángel Diore ãna soe ãsotira casabo jea codegu budiquĩ. Odiri jãĩ rũcogũre sẽoro ado bajiro busi ruyucuĩ:

—Macãrũcũro gaye uyé ñicoaju ãja. Ito bajiri mũ ya yoara jãĩ odiri jãina jata ãmiña, yi busi ruyucuĩ yũ tuoja.

<sup>19</sup> Ito ã yija tuocõri, ã ya yoara jãina adi sita ricare jata ãmiquĩ ã. ãmicõri iti ide bijerotiju cũquĩ ã. “Masa ãna ñeñaro yirise ti junisinicõri buto ãna tõbujaroca yigu yiguĩji Dios”, yireoni ña iti. <sup>20</sup> Cũto sõjuaju ide bje ecocu iti uyé. Iti bjeja riaca robo bajiro wacu rí. Trescientos kilómetroco yoacu itiya riaca. Cabaru ya wayugacõ ũcacu itiya.

## 15

Jua ãmojeno Dios ñaro gãna ñarise rucorã

<sup>1</sup> Ito bero mũcana ũmacũju tiyamani guijorise ticu yũ. Ángel mesa jua ãmojeno ñarãre ticu yũ. Ija rẽtaroti gaye jua ãmojeno ñarise ãna rũcoja ticu yũ. Iti ñacu masa ãna ñeñaro yirisere ti junisinicõri ãna tõbujaroca Dios ã yisusaroti.

<sup>2</sup> Ito yija riaca jajosa ide ruyurisa, jea wũsarisa ticu yũ. Itiya tu masa jãjarã ãna rũgõja ticu yũ. ãna ñacã guijogũre, ito yicõri ã rujũre bajiro masa ãna meni rujeorũre rẽtocũana. ãna ya riowecare guijogu ya número wãñarã meje ñacã ãna. Riaca jajosa ide ruyurisa tu rũgõcã ãna. Arpa wame cutirise basa ejabũare Dios ã ãsire rucocã ãna.

<sup>3</sup> Moisés Diore moa ãsiri masu ñayoru ã basayore basacã ãna. Oveja Macũre wanũrã ado bajiro basacã ãna:

Dios, m̄ ña r̄etro masigũ. Ñimuj̄a ḡãji m̄ robo masigũ mami. Jeyaro m̄ rujeore ticõri, quenarise iti ñaja, ti ñca ḡua. Jeyaro m̄ yirise quenarise ña. “Ado bajiro yiḡu yiḡuja yu”, m̄ yija, yiro robo yiḡu ña m̄. Co sita ḡãna r̄uyabeto, masa jeyaro ̄j̄u ña m̄.

<sup>4</sup> Noaj̄ua m̄ure güimena mama ñna. Ito yicõri noa m̄ure r̄uc̄ub̄uomena mama. M̄ s̄iḡũti ña coji ñeñaro yĩabic̄u. Queno m̄ yirisere ticõri, masa jeyaro m̄ure r̄uc̄ub̄uorã yirãji, yicã Oveja Mac̄ure basarã.

<sup>5</sup> Ito bero ũmac̄uj̄u Dios ya wi iti janaja tic̄u yu. Ito yicõri Dios ñ ñari s̄õa iti janaja tic̄u yu. <sup>6</sup> Itoj̄u Dios ya wij̄u j̄ua ãmojeno ángel ñarise r̄uc̄orã ñna budija tic̄u yu. Yutabuju ñeri mani queno botirise s̄ãñacã ñna. Ito yicõri ñna ya w̄ẽñura wiro oro gaye ñac̄u. ̄Si riojocõ s̄usac̄u iti wiro. <sup>7</sup> Ito yija s̄iḡũ j̄uariarã ñagũ t̄iãña mac̄u j̄ua ãmojeno ángel mesare oro t̄õrori ñnare ñ ñsija, tic̄u yu. Ija masa ñna t̄õb̄ujaroca Dios ñ yiroti dajacoac̄u iti t̄õrorij̄u. Dios ñami catit̄iñagũ. <sup>8</sup> Ñ̄siroc̄ati Dios ñ ñasarisena, ñ masirisena c̄uni jea bueri bue dajacoac̄u Dios ya wi ñja. Iti bueroca ñimuj̄ua s̄ãjado manic̄u. Jua ãmojeno ángel mesa ñarise r̄uc̄orãre masa ñna t̄õb̄ujaroca yi rotiquĩ Dios. Dios ñ rotiado bajiroti ñna gajanoabeja ñimuj̄ua s̄ãjado manic̄u Dios ya wij̄u maji.

## 16

### *Ñarise s̄ãñari t̄õrori*

<sup>1</sup> Ito bero oca s̄õoro Dios ya wij̄u iti ruyuja t̄uoc̄u yu. Ado bajiro j̄ua ãmojeno ángel mesare busi ruyuc̄u iti:

—Masa ñna t̄õb̄ujatoni m̄ua r̄uc̄ori t̄õrori sita joere jio queoya. Iti ña, masa ñna ñeñaro yirisere Dios ñ ti terise, yi ruyuc̄u ũmac̄uj̄u.

<sup>2</sup> Ito yija cajero gaḡu ángel ñ r̄uc̄ori t̄õro sita joe jio queoquĩ. Ito bajiro ñ yirocati guijoḡu ya ruj̄u bajiro ñna

meni rujeorure rucubucōri ĩ wame wãñarãre ĩna ya rujurire cami joeacu. Buto cuni junirise ñacu iti cami.

<sup>3</sup> Ito bero jũarã ñagũ ángel ĩ rucori tẽro riaca jajosajũ jio roaquĩ. ĩ jio roarocati, rí godo wedicu ide. Godaru rí robo bajirise ñacu iti. Riaca jajosa gãna ñarocōti goda jedicoacã.

<sup>4</sup> Ito bero gãji udiarã ñagũ ángel riacarijũ ide ũmaburi gojerijũ cuni jio roaquĩ. Ito ĩ yirocati rí godo wedicoacu iti riacari. <sup>5</sup> Ángel ide codegũ ado bajiro busi ruyucuĩ:

—Dios, mũ ña ñeñaro yĩabicũ. Jane mejejũ gagũ ña mũ. Ito yicōri adocãta gagũ cuni ña mũ. Masa ĩna ñeñaro yirisere ti junisinicōri rí godo wediroca mũ yija, quena ña.

<sup>6</sup> Mũ ñarãre rí budiroca yicã ĩna. Ito yicōri ĩnare sãacã ĩna. Ito yicōri mũre goti ĩsiri masare ito bajiroti yicã ĩna. Ito bajiri ĩna rí idiroca mũ yija, ito bajiroti quena ĩnare, yi ruyucuĩ ángel ide coderi masũ.

<sup>7</sup> Ito yija bero Diore soe ĩsira casabojũ oca ruyucu:

—Riti ña. Ito bajiroti bajaia. Rẽtoro masigũ ña yũ Ujũ Dios mũ. Ñimũ gãji mũre bajiro masigũ mami. Queno ti masigũ ñari, masa ĩna ñeñaro yiadocōti riojo waja senia mũ, yire oca ruyucu Diore soe ĩsirã casabojũ.

<sup>8</sup> Ito bero juariarã ñagũ ángel ũmacañi joere jiojeoquĩ ĩ rucori tẽrore. Ito bajiro ĩ yirocati ĩ asirisena masare soequĩ ũmacañi. <sup>9</sup> Ito bajiri buto masare soequĩ ĩ. Ito bajiro ĩ yibojarocati, ĩna ñeñaro yirise jidicãbiticã ĩna. Ito yicōri Diore cuni rucubucōticã ĩna. Ado bajirojũa yicã ĩna. Dios ñarise rẽto masigũre busitucã ĩna.

<sup>10</sup> Ito yija bero co dũjamocō ñagũ ángel ĩ rucori tẽro guijogũ ĩ rotiri cumuro joe jiojeoquĩ. Ito ĩ yirocati guijogũ ĩ rotiri sitare, ito yicōri ĩ ñarãre cuni ñarocōti rãitãacoacu. Buto juni wisirã ĩna ya ñemeroriti cuni canamucã ĩna.

<sup>11</sup> Ito bajibojarocati ĩna ñeñaro yirisere jidicãbiticã ĩna. ĩna cami cutiroca Dios ĩ yijare Diore busitucã ĩna.

<sup>12</sup> Ito yija bero co ãmojeno ñagũ ángel ï rucori tẽro Éufrates wame cutirisaju jio roaquĩ. Ito ï yirocati riaca caracoacu, ãmacañi joejea wadiri duja gãna ujarã ina ya surara rãca ina jẽa watoni.

<sup>13</sup> Ito yija bero rũmúa udiarã tũja robo bajirã ticu yu. Sĩgũ jino robo bajigu ya riseju budiru ñaquĩ. Gãji guijogu ya riseju budiru ñaquĩ. Gãji, “Diore goti ïsiri masu ña yu”, yibojagu ya riseju budiru ñaquĩ. <sup>14</sup> Ina rũmúa udiarã ñacã, tiyamani ïsotiana. Adi sita gãna ujarã ñarocõti minijuacõri ina gãmeri tãroca yicã ina. Iti ñaro yiroja masa ina ñeñaro yirise waja jeyaro masigũ Dios ï senisusari rumu. <sup>15</sup> Jesucristo ï godaroto riojua ado bajiro yiyiju ï: “Queno tũoĩaña muu. ‘Itocõ ejagu yigũja yu’, yibicuti, riniri masu ï ejaro bajiro ejagu yigũja yu. No yu ejaroti gayere bocatirã, wanu quenarã yirãji ina. Ina ya yutabujuri rãca ñacãrã bajiro bajirã yirãji ina. Wasoro macu gãjerã riojo bojogu bajiro meje bajirã yirãji ina. Yure bocati yucãrã ñari wanu quenarã yirãji ñama”, yiyiju Cristo ï godaroto riojua. <sup>16</sup> Ujarã minijuacõri ina gãmeri tãrijũ Armagedón wame cutiriju ñacu Hebreo ocana.

<sup>17</sup> Ito yija bero juaga ãmojeno ñagũ ángel ï rucori tẽro ãmacũju jio batequĩ. Ito ï yirocati ãmacũju Dios ya wi oca sẽoro oca ruyucu. Dios ï rotiri cumuroju ado bajiro oca ruyucu:

—Itocõti ña ïja, yire oca ruyucu.

<sup>18</sup> Ito yirocati bujo borea yirise ñacu. Ito bero bujo basiquĩ. Ito yicõri guijorise ruyucu. Ito yicõri sita buto uecu. Adi sita gãna masa ina ñaroca uere rẽtoro uecu. <sup>19</sup> Iti uerocati jaja cuto Babilonia wame cutiri cuto udiajuju bata rũgũcu. Ito bajiroti adi macãrucũro gaye cutori sita uerisena ruyuriocõcu. Babilonia gãna ina ñeñaro yirere masi bujaquĩ Dios. Ito bajiri ñnare junisinigũ ina ñeñaro yire waja ina tõbujaroca yiquĩ Dios. <sup>20</sup> Ito bajiroti ruja

yogari cuni, gūta yucuri cuni goda jedicoacu. <sup>21</sup> Ito yija bero ūmacūju gaye ide bura kujiri quedicu. Cuarenta kilos rucurisecō ñacu iti. Iti ñare quedi ejarise tōbujacōri buto ñeñaro Diore busitucā masa.

## 17

### *Wedi maso iso tōbujare gaye*

<sup>1</sup> Ito yija jua āmojeno ñagū ángel rujatēro rucogoru yu tu ejaquī. Ejacōri ado bajiro gotiquī yure:

—Adojua waya. Buto wedi maso ñeñaro iso tōbujaroti gaye mure ĩorocu ya. Iso ñamo riaca jajosa gaye ide joe rujigo. <sup>2</sup> Adi sita gāna ujarā ñeñaro yirā ñari iso rāca aje ñacā ĩna. Adi sita gānare ĩna ñeñaro yitoni uyé ide iocōri ĩna ñeñaro yiroca yigo bajiro usirio codecō iso, yiquī ángel yure.

<sup>3</sup> Yu cāiroju Espiritu Santo ĩ ĩore ado bajiro rētacu. Sīgū ángel yucu manojū yure āmi waquī. Itoju ejacōri guijogu sūagū joe romio iso jesaja ticu yu. Dios ĩ ti terise wame wāñacu ĩre. Jua āmojeno rijogari cutiquī ĩ. Ito yicōri jua dajamocō saburi cutiquī ĩ. <sup>4</sup> Saya iso sāñarise sūa ñirise, ito yicōri buto sūarise cuni ñacu. Iso seyorise jaje gajeoni cuticō iso. Iti ñacu oro, gaje gūta buto waja cutirise, gaje perla wame cutirise. Iso ya āmo oro tēro rucocō iso. Iti tēroju ñeñaro iso yirise sāñacu. Ñeñaro iso ūmua rāca yi ajerise sāñacu iti tēroju. <sup>5</sup> Iso ya rioweca tuo masia mani wame wāñacu. Ado bajiro bajicu iti wame: “Jaja cuto Babilonia wame cutigo ñamo adio. Wedi masa romia jaco ñamo adio. Ito yicōri ñeñarise jeyaro jaco ñamo adio”, yireoni ñacu iso ya rioweca wāñarise. <sup>6</sup> Ito yija, “Adioti ñamo Dios ñarāre sīa rotigo. Jesure jidicāmenare sīa rotigo ñamo. ĩnare rí buditoni mecucōri sīa rotigo ñamo adio”, yi ti masicu yu. Itire ti masicōri mano ti ucacu yu.

<sup>7</sup> Ito bajiro yu baji ñaroca ado bajiro gotiquí ángel yure: —¿Ñere ti ucati mu? Iso mu tiro, “Ado bajiro yireoni ñati adi”, mu yi masitoni mure goti rētobugu ya yu. Guijogu jua ámojeno rijogari cuticōri jua dūjamocō saburi cutigu isore ámi waja mu tiru, “Ado bajiro yireoni ñati adi”, mu yi masitoni mure goti rētobugu ya yu. <sup>8</sup> Guijogu mu tiru iti rumuju catiquí maji. Adocātama ruyubeami ĩja. Ito bajiro bajibojaguti Dios ĩre ruyuriosaroto riojua sūsabiti gojena joejea muja wadigu yiguĭji. ĩ joejeaja ticōri, ĩre ti ucarā yirāji masa. ĩna ñarā yirāji macārucūro Dios ĩ rujeoroto riojuaju papera tuti ucagu, “Adocō ñama catitiñarā”, ĩ yi ucabitiana. Guijogu iti rumu catigoru, mucana tūdi ĩ catija ticōri, ti ucarā yirāji masa jeyaro.

<sup>9</sup> ĩju yu mure gotirise queno mu tuo masi ámoja, queno tuo ya. Jua ámojeno rijogari cutigu mu tiru, gūta yucuri jua ámojeno yucuri bajiro bajaia iti. Iti yucuri ña, wedi maso iso rujiriju. <sup>10</sup> Gaje ĩ ya rijogari jua ámojeno ujarā bajiro bajaia. Co dūjamocō ujarā ñabojana goda jedicoama. ĩna bero gagu co ámojeno ñagū adocāta masare rotigu yami. ĩ bero gagu jua ámojeno ñagū ruyubeami maji. Ija ejacōri masare rotigu yiguĭji ĩ. Ito bajiro yibojaguti yoari ñabicu yiguĭji ĩ. <sup>11</sup> ĩna bero rotigu ñagū yiguĭji guijogu sūagū iti rumu ñagoru. ĩ ñagū yiguĭji sīgū co dūjamocō ñarā godabojaguti mucana tūdi catiru. ĩ tūdi catija bero ĩre ruyuriosagu yiguĭji Dios ĩja.

<sup>12</sup> Jua dūjamocō saburi mu tire, jua dūjamocō ñarā ujarā bajiro bajaia iti. Masare rotisuobeama ĩna maji. Ija guijogu sūagū rāca rotirā yirāji ĩna. Ito bajibojarocati yoari mejeti rotirā yirāji ĩna. <sup>13</sup> ĩna jua dūjamocō ujarā ñabojarāti sīgūre bajiroti tuoīarā ñarā yirāji ĩna. Ito bajiri guijogu sūagūre rotiri masu cūrā yirāji ĩna. <sup>14</sup> Sīgūre bajiro tuoīacōri Oveja Macu rāca gāmeri tārā yirāji ĩna. Ito bajibojarocati ĩjua ĩnare rētocūgū yiguĭji. Gājerā ñasarā

rêtoro ñasagu ñami ï. Ito yicõri gãjerã ujarã uju rêtoro ñasagu ñami ï. Ï rãca gãna Dios ï beseana ñama ñna. Ito yicõri ïre tuorũnu jidicãmena ñama ñna. Ito bajiri ñna Uju Oveja Macu rãca gãjerãre rêtocũrã yirãji ñna, yiquĩ ángel yure.

<sup>15</sup> Ito yija gaje ado bajiro gotiquĩ ángel yure:

—Riaca jajosa joe wedi maso iso rujirise mu tija, masati ña iti. Co cuto ruyabeto gãna, co masa butu ruyabeto gãna, co oca ruyabeto busirã, ito yicõri co sita ruyabeto gãna ñama ñna mu tirise. <sup>16</sup> Jua ñajamocõ ujarã guijogu sũagũ rãca mu tiana, wedi masore ti tudirã yirãji ñna. Saya manoti sīgõti isore wagorã yirãji ñna. Ito yicõri tũdi iso ya rujure barã yirãji ñna. Ito yicõri iso ya gõarire jeana soe ruyuriorã yirãji ñna. <sup>17</sup> Ï ãmorise rêtatoni, “Ado bajiro yiana mani”, yi ñna tuoĩaroca yigu yiguĩji Dios. Sīgũre bajiro tuoĩacõri guijogu sũagũre uju cũrã yirãji ñna. Ito bajiro ñna yija Dios ï ãmoro bajiroti rêtaro yiroja. <sup>18</sup> Wedi maso mu tiro, cuto jaja cuto robo bajiro baja iti. Iti cuto gagu uju gaje cutori gãna ujarãre roti ñagũ yiguĩji ï, yiquĩ ángel yure yu cãiroju.

## 18

*Babilonia* cuto gãnare gãjerã ñna rêtocũre gaye

<sup>1</sup> Ito yija bero ũmacũjuna gãji ángel ï ruji wadija ticu yu mucana. Buto roti masigũ ñaquĩ ï. Buto yogu ï ñajare adi sita busu jedicoacu. <sup>2</sup> Oca sẽoro ado bajiro awasãquĩ ï:

—Jaja cuto, Babilonia wame cutiri cuto ñabojara cuto ñeñacoaju ñja. Iti cuto gãna masa goda jedicoama ñna. Rũmũa cuto ña ñja. Ito yicõri masa ñna busigore, wũjo cutiri cuto ña ñja. Wũtirã buorise barã ñna ñaro ña ñja. <sup>3</sup> Ado robojua baja: Babilonia cuto gãna buto ñeñaro ñna yirise ticõri, ñeñaro yicã gãjerã cuni. Ito yicõri adi sita gãna ujarã Babilonia cuto gãna wedi masa romia rãca



ñeñaro yicã ñna. Babilonia cuto gãna buto ñna gajeoni ãmojare ñnare gajeoni ñsicõri queno bujacã gaje cutori gãna. Ñeñaro tuoñarã ñnari ito bajiro riti ñeñarise yicã Babilonia cuto gãna. Ito bajiro ñna bajija ticõri, ñnare ruyuriogu yiguñji Dios, yiquí ángel yure yu cáiroju.

<sup>4</sup> Ito yija m̄cana ãmacũju oca ruyucu yure. Ado bajiro goti ruyucu iti:

—Iti cutore budigoya yu ñarã mua. Iti cuto gãna rãca ñabesa. Ito yicõri ñna rãca ñeñaro yibesa. Ñna rãca ñeñaro mua yija, ñna tõbujado robo bajiro ñeñaro tõbujarã yirãji mua cuni. <sup>5</sup> Iti cuto gãna jaje ñeñaro yicã. Ñna ñeñaro yirise mio cũaja, macãrucũroju tuacoaroja. Ñna ñeñaro yirisere tuo bujacoami Dios. Ito bajiri iti waja ñna tõbujaroca yigu yiguñji ñ. <sup>6</sup> Gãjerãre ñeñaro ñna yire waja, buto busa ñeñaro tõbujajaro ñna cuni. Ñna ñeñaro yire waja juajiricõ ñnare waja senijaro Dios. Gãjerãre tõbujaroca ñna yire rëtoro tõbujajaro ñna. <sup>7</sup> Iti cuto gãna jaje gajeoni cutirã ñnama ñna. Dise ruyabeto ña ñnare. “Ujarã ña mani”, yibojama ñna. “Ñejua tõbujamenaji mani”, yibojama ñna. “Manuju godagoana bajiro bajirã meje ña mani. Queno ñacã mani”, yibojama ñna. Gãjerãre tõbujaroca ñna yiado bajiroti tõbujarã yirãji ñna cuni. <sup>8</sup> Ito bajiri yoari mejeti ñnarisere ñna tõbujaroca yigu yiguñji Dios. Babilonia gãna coriarã ñnarisena godarã yirãji. Gãjerã ñiona godarã yirãji. Gãjerã jeana soe ecorã yirãji. Gãjerã buto bojori bujarã yirãji. Rëtoro masigũ ñnari ito bajiro ñna tõbujaroca yigu yiguñji Dios, mani Uju. Ñna ñeñaro yirise waja iti cutore soe jeogu yiguñji Dios, yire oca ruyucu yure, yu cáiroju.

<sup>9</sup> Iti cuto bueja ticõri, adi sita gãna ujarã buto otirã yirãji ñna. Ito yicõri buto bojori bujarã yirãji ñna. Ñna ñarã yirãji ñna rãca buto ñeñaro yi wanuana. <sup>10</sup> Ñna rãca tõbujaja ãmomena sõjuti tujarã yirãji ñna, itire güirã. Ado bajiro yirã yirãji ñna:

—Aba, jaja cuto, ñabojara cuto ɯa godacoaju ĩja. Gaje cutori rētoro ñasari cuto ñabojacu iti cuto. Adocātama ruyubea ĩja. Iti cuto gāna ñeñaro ĩna yirise waja yoari mejeti godacoaju iti cuto, yirā yirāji adi sita gāna ɯjarā, yi ruyuquĩ Dios ñaro gaga ɯɯ cāiroju.

<sup>11</sup> Adi sita gāna gajeoni ĩsiri masa cuni iti cuto ɯaja ticōri, buto otirā yirāji ĩna. Ito yicōri bojori bujarā yirāji ĩna. “Ñimɯ mani gajeoni āmi warise boca āmigũ mami”, yirona bujatomena yirāji ĩna. <sup>12</sup> ĩna ĩsi āmobjare adocō jaje tujaro yiroja: oro gaye, plata gaye, gũta buto waja cutirise gaye, perla gaye, saya buto waja cutirise, saya gosirise, saya sũa ñirise, saya buto sũarise cuni, ito yicōri yucu queno suti quenarise gaye, marfil wame cutirisena ĩna menire gaye, yucu queno waja cutirise, come bronce wame cutirise, comena ĩna menire gaye, itocō jaje tujaro yiroja ĩna ĩsi āmobjare. <sup>13</sup> Gaje ĩna ĩsi āmobjare adocō ñaro yiroja: canela wame cutirise baja suti quenarise, bia moa, ěo guje soeja suti quenarise, mirra wame cutirise, gaje suti quenarise, ɯyé ide, úye roa bare, trigo ajeri, trigo ajeri ĩna abore cuni, ta wecua, oveja, cabarua, tunuricorori, ito yicōri ĩna josare cuni ĩsi āmobjarā yirāji ĩna. Ito bajibojarocati ñimujua ĩna ya gajeoni boca āmigũ manija, bojori bujarā yirāji ĩna. <sup>14</sup> Babilonia cuto gāna ñabojanare tuoñarā, ado bajiro yirā yirāji ĩna:

—Babilonia gāna ñabojana jeyaro gajeoni ĩna wanubojacati ɯa jedicoaju ĩja. Buto waja cutirise, buto seyorise ĩna rucobjare cuni ɯa jedicoaju. Ito bajiri mucana tũdi goabetoja iti, yirā yirāji gajeoni ĩsi ucuri masa.

<sup>15</sup> ĩna ñarā yirāji Babilonia gāna ñabojanare gajeoni ĩsicōri jairo niyeru bujana. Ito bajiri iti cuto ɯaja ticōri, otirā yirāji ĩna. Ito yicōri bojori bujarā yirāji ĩna. Sõju ti rũgõrā yirāji ĩna, ĩna rāca tõbuja āmomena. <sup>16</sup> Ito ti rũgõcōri ado bajiro yirā yirāji ĩna:

—Aba, bujato baja Babilonia jaja cuto ñabojara cuto. Iti runmujm romio seyogo robo bajiro ñabojacm iti cuto. Saya quenarise sãñagõ, súa ñirise, sũarise cuni sãñagõ robo bajiro ñabojacm iti cuto. Oro gaye, gũta waja cutirise, perla wame cutirise gajeoni cutigo robo bajiro ñabojacm iti cuto maji. <sup>17</sup> Ito bajibojarocati yoari mejeti iti cuto gaye rãca gajeoni ma godacoajm ñja, yirã yirãji gajeoni ñsi ucuri masa.

Cuma bucma ujarã, weaturi masa, moari masa, wa ucuri masa cuni sõjm tujacõri, ti jayarã yirãji ñna. <sup>18</sup> Iti cuto mare, iti bueja ticõri, ado bajiro awasãrã yirãji ñna:

—Iti cuto robo bajiro gaje cuto quenari cuto manicm, yi awasãrã yirãji ñna.

<sup>19</sup> Buto bojori bujacõri ñna ya rijoga joe sita rũna jeorã yirãji ñna. Ito yicõri awasã otirã yirãji ñna:

—Aba, bujato baja Babilonia ñabojara cuto. Jaja cuto ñabojacm iti cuto. Mani cumari cutirã ñnare gajeoni ñsicõri niyeru jaje bujabojacm mani. Yoari mejeti iti cuto ma jedicoajm, yirã yirãji cumari ujarã, yi ruyucuĩ ángel ym cãirojm.

<sup>20</sup> Gaje ado bajiro yi ruyucuĩ ñ:

—Iti cuto maja ticõri, wanũña ñmacũjm ñnarã mma. Mma ñ oca gotitoni Cristo ñ cũana, Diore goti ñsiri masa mma cuni, ito yicõri mma Dios ñnarã ñnarcõti wanũña mma. Iti cuto gãna mma tõbujaroca yicã ñna. Ito bajiri iti waja adocãta tõbujama ñna cuni. ñna cutore ruyuricuĩ Dios. Ito bajiri wanũña mma, yi ruyucuĩ ángel ym cãirojm.

<sup>21</sup> Ito yija sigũ ángel seõgũ ticu ym. Gũtagã jajoca ñ ñmi muo rũgõja ticu ym. Wãñiara gũtagãcõ jajoca ñnacm itiga. Itigare ñmicõri, riaca jajosajm cõa roacuĩ ñ. Ito yicõri ado bajiro yicuĩ ñ:

—Gũtagãre ym cõaro bajiroti, Babilonia cutore cõa roa ruyuricõ yiguñji Dios. Ito bajiri jaja cuto ñabojara cutore mucana tudĩ juaji timena yirãji masa. <sup>22</sup> Iti cuto gudareco

arpa wame cútirise basa m̄cana t̄di juaji ruyubeto yiroja. Seru basa, trompeta basa c̄ni m̄cana t̄di juaji ruyubeto yiroja iti c̄to gaye. Iti c̄to moari masa ñagoana m̄cana t̄di moamena yir̄ji ña. Wãñiara ḡta gaye ña moaja, juaji ruyubeto yiroja. <sup>23</sup> Iti c̄to gaye jeobusuora tuturi ñabojare t̄di yobeto yiroja. Ito yic̄ori ãmo siare basa ña menija, t̄oyamano yiroja. Iti c̄to ḡna gajeoni ñsiri masa ḡjerã r̄toro ñasarã ñabojacã. Iti c̄to ḡna masa jeyarore, “M̄are rojabe ḡa”, yi r̄ocã ña, yiquĩ ḡtagã jajoca c̄a roaḡ, ȳ cãiroj̄.

<sup>24</sup> Iti c̄to ḡna Diore goti ñsiri masare s̄año ña. Ito yic̄ori ñarãre c̄ni s̄año ña. Ña ñaño, “Diore tuor̄ñurãre s̄año”, yiana. Ito bajiro ña s̄a rotijare b̄to seti ña ñare.

## 19

<sup>1</sup> Ito yija bero j̄jarã ũmac̄j̄ oca s̄oro ña busija tuocu ȳ. Ado bajiro yi ruyucã ña:

Aleluya, Diore r̄c̄b̄oto mani, yi ruyucã ña. Dios mani Ũj̄, ñami manire masor̄. Ñami r̄toro ñasaḡ, ito yic̄ori r̄toro masiḡ.

<sup>2</sup> Masa ña ñeñaro yirise waja ñ senija, riojo ña yiado bajiroti seniami ñ. Wedi maso ñabojarore ruyuri-oquĩ ñ. Adi sita ḡnare ña ñeñaro yitoni ũsirioro yi codec̄o iso. Ito yic̄ori Diore moa ñsiri masare s̄ac̄o iso. Ito bajiro iso yija tic̄ori, iti waja isore ruyurioquĩ ñ, yi busi ruyucã ña ũmac̄j̄.

<sup>3</sup> M̄cana t̄di ado bajiro busi ruyucã ña:

—Aleluya, Diore r̄c̄b̄oto mani, yi ruyucã ña. Babilonia c̄to ñare bueri m̄ja jedibeto yiroja, yi ruyucã ña.

<sup>4</sup> Ito bajiro ña yirocati ũj̄ ya cumuro Dios ñ rujiro riojo rijomunigãna ñini r̄j̄cã veinticuatro ñarã b̄c̄rã. Ito yic̄ori juariarã t̄ñaña mana c̄ni ito bajiroti rijomunigãna ñini r̄j̄cã ña. Diore r̄c̄b̄orã ado bajiro yicã ña:

—Ito bajiroti ñajaro. Aleluya, Diore rŭcubuooto mani, yi ruyucã ñna.

<sup>5</sup> Ito yija bero ɥjɥ ya cumurojɥ oca ruyucɥ:

Mani Ʋjɥ Diore rŭcubuooto mani. Mɯa Diore moa ĩsirã ĩre rŭcubuooya. Mɯa ñasarã, ñasamena cɯni Diore gũirã rŭcubuooya mɯa, yi ruyucɥ ɥjɥ ya cumurojɥ.

*Oveja Macɥ* robo bajigure ñna basa jeore gaye

<sup>6</sup> Ito yija bero jãjarã ñna bɯsiro robo bajiro ruyucɥ. Ito yicõri riacari ũmayuro robo bajiro ruyucɥ. Ito yicõri bɯjo ĩ bɯsirise robo bajiro ruyucɥ. Ado bajiro ruyucɥ iti:

Rẽtoro masigũ ñami mani Ʋjɥ Dios. Ñimɥ gãji ĩ rẽtoro masigũ mami. Mani Ʋjɥ ñarocɥ ñacãmi ĩja. Aleluya, ĩre rŭcubuooto mani ĩja.

<sup>7</sup> Oveja Macɥ ĩ ãmo siaroti rɯmɥ ejacoajɥ ĩja. Ito bajiri wanɯcõri wanɯ quenato mani, ñasagu ĩ ñajare. ĩre rŭcubuooto mani. ĩ manojɥ ñaroco ña yucãmo iso.

<sup>8</sup> Saya ɯeri mani botirise iso sãñaroca yiquĩ Dios isore, yi ruyucɥ oca, yɥ cãirojɥ.

Iso ya saya ɯeri mani yɥ tire, “Queno yirã ñama Dios ñarã”, yireoni ña iti.

<sup>9</sup> Ito yija ángel ado bajiro yɯre rotiquĩ:

—Mɯre yɥ gotirise ucaya: “No Oveja Macɥ ãmo siare basa goti ecoana wanɯrã yirãji ñna”, yi ucaya mɥ, yiquĩ ángel yɯre.

—Iti yɥ bɯsirise, Dios oca riojo ñasarise ña iti, yiquĩ ángel yɯre.

<sup>10</sup> Ito ĩ yijare, ĩre rŭcubuoogu ĩ riojo rijomunigãna ñini rŭjũcɥ yɥ. Ito bajiro yɥ yijare ado bajiro gotiquĩ ĩ yɯre:

—Ito bajiro yibesa. Mɯre bajiroti Diore moa ĩsigũ ña yɥ cɯni. Mɯ rãca gãna Jesús oca riojo ñasarise tuorũnɯ jidicãmena bajiro bajigɥ ña yɥ cɯni. Ito bajiri yɯre rŭcubuoobesa. Diore mɥ rŭcubuoja quena, yiquĩ ángel yɯre.

Oca riojo ñasarise Jesús gotire iti ña jane mejeju Diore goti ñsiri masa ñna goti yure.

*Cabaru botigu* joe jesagu gaye oca

<sup>11</sup> Ito yija bero ũmacũju iti janaja ticu yu. Iti janaroca cabaru botigu ñ goaja ticu yu. Sĩgũ ñ joe jesaquĩ. Ado bajiro wame cutiquĩ ñ, “Yiro Robo Yigu, Riojo Gotigu”, wame cutiquĩ ñ. Masa ñna ñeñaro yirise waja ñ senija ñna yiado bajiroti senigũ ñaquĩ ñ. Ñ wajanare ñna tũbujaroca ñ yi amoja, ñna yiado bajiroti ñna tũbujaroca yigu ñaquĩ ñ. <sup>12</sup> Ñ ya cajea jea ñjurise robo bajiro yocu. Ñ ya rijogaju jaje come bedori jesaquĩ ñ. Ñ ya rioweca wame ñacu. Ñ sigũti masiquĩ iti wamere. <sup>13</sup> Rina ñioado yutabuju sañaquĩ ñ. Dios oca goti rõtobugu wame, wame cutiquĩ ñ. <sup>14</sup> ũmacũju gãna surara ñ rãca gãna ñre suyacã. Yutabuju ueri mani botirise sañacã ñna. Ito yicõri cabarua botirã joe jesacã ñna. <sup>15</sup> Rina ñioado sañagũre ñ ya riseju sarera jã budicu, buto odiri jã. Iti jã ñacu ñre tuorũnumenare ñna tũbujaroca ñ yiroti jã. Dios ñ cũru ñari seoro roti masigũ yiguĩji ñ. Masa ñna ñeñaro yirise waja senigũ, sigũ uyé ide amogũ ñ moa abojoro robo bajiro yigu yiguĩji ñ. Masa ñna ñeñaro yirisere ti tecõri ñna tũbujaroca yirocure sarera jã riseju budigure cũgũ yiguĩji Dios. Dios ñami rõtoro masigũ. Ñimujua gãji ñ robo masigũ maquĩji. <sup>16</sup> Ñ ya riseju sarera jã budigu ado bajiro wame cutiquĩ ñ. Ñ ya yutabujure ito yicõri ñ ya sagaraju cuni ado bajiro wame wãñaquĩ: “Ñni ñami ñari masa rõtoro ñsagu. Ñni ñami ujarã uju rõtoro ñsagu”, yire wame wãñacu ñre.

<sup>17</sup> Ito yija bero sigũ angel ũmacañi joe ñ rũgõja ticu yu. Yuca ũmacũju wutirãre ado bajiro oca seoro busi ruyucuĩ ñ:

—Minijuacõri, barã waya mu. Susari rumu Dios ñ masare sianare barã waya. <sup>18</sup> Ujarã, surara ujarã, umua

sëorã, cabarua, ãna joe jesarãre cuni queno ãna ãmoro ñarãre, gãjerãre moa ãsirã, ñasarã, ñasamenare cuni ãna ya rire barã yirãji mua, yi ruyucuĩ ángel yu cãiroju.

<sup>19</sup> Ito yija bero guijogu sũagũ, adi sita ujarã ãna surara rãca ãna minijuaja ticu yu. Cabaru joe jesagu ã ya surara rãca gãmeri tãrona minijuacã ãna. <sup>20</sup> Guijogu sũagũ rãca gãmeri tãcõri ãre tubiaquĩ cabaru joe jesagujua. “Yu ña Diore goti ãsiri masu”, yibojagure cuni tubiaquĩ ã. ã ñaquĩ guijogu sũagũ tiro riojo tiyamani yicacu. Tiyamani ãocõri masare ruoquĩ ã. ã ruorisere tuorũnucõri guijogu wame wõ roticã ãna. Ito yicõri gãjiõcũ ruju robo bajiro ãna meni rujeorure rucubucã ãna. Guijogu sũagũre, ito yicõri, “Diore goti ãsiri masu ña yu”, yibojagure cuni ãna catirocati itajura jeame ãjuritaju ãnare cõa roaquĩ cabaru joe jesagu. Azufre wame cutirisena buto ãjucu iti jeame. <sup>21</sup> Ito yicõri gãjerãreama cabaru joe jesagu ã ya riseju sarera jã budiri jãna ãnare sãaquĩ ã. Ito bajiri yuca ãna ya rire ãna ãmoro bajiroti queno ba yajicã ãna.

## 20

### *Mil ñari rodori gaye*

<sup>1</sup> Ito bajija bero ado bajiro bajicu gaje yu cãija. Sãgũ ángel ãmacũjuna ã ruji wadija ticu yu. Susabiti goje soje janado, ito yicõri come ma rucocõri ã ruji wadija ticu yu. <sup>2</sup> Ruji ejacõri jino robo bajigure ñiaquĩ ã. ã ñaquĩ jane mejeju jino godo wediru. Ito yicõri ãti ñaquĩ rũmãa uju Satanás wame cutigu. Jino robo bajigure ñiacõri come mana ãre siaquĩ ángel. <sup>3</sup> Susabiti gojeju ãre cõa sãquĩ ã. Itoju mil rodoricõ ãre cũquĩ ã. Masare ruobe yirocu, ito bajiro bia rojuquĩ ã. Ito yicõri, gãjerã janame yirocu, iti goje biadore wame wõquĩ ã. Mil rodori iti jedija bero ãre bucõagũ yiguji jabeto.

<sup>4</sup> Ito yija bero ʋjʋ ya cumurori ticʋ yʋ. Masa ʎna ʎeʎaro yirise cõĩacõri waja senirona rujicã iti cumurorijʋ. Iti masa cũñi Dios ʎnare. ʎmʋma jata ecoana ya ʋsi ticʋ yʋ. Dios ocare ʎna riasojare, Jesure ʎna jidicãbejare ʎmʋma jata ecoana ʎnacã ʎna. Guijogʋre rũcũbuoana meje ʎnacã ʎna. ʎ ya rujʋ robo bajiro meni rujeorʋre rũcũbuoana meje ʎnacã ʎna. Ito yicõri ʎ wame ʎna ya rioweca ʎna ya ʎmori cʋni wõ ecoana meje ʎnacã ʎna. ʎna tʋdi catija ticʋ yʋ. Ito yicõri mil rodoricõ Cristo rãca roti ʎnacã ʎna. <sup>5</sup> ʎna ʎnacã Cristo ʎnarã sĩa ecoana cajero tʋdi catisuoana. Gãjerãma godana mil rodori iti jediroto riojʋa tʋdi catibiticã ʎna maji. <sup>6</sup> ʎna cajero mʋcana tʋdi catiana bʋto wanʋ quenarã yirãji. Diore queno cʋdirã ʎnarã yirãji ʎna. Mʋcana tʋdi jʋaji godamena yirãji ʎna. Jeame ʎjʋrojʋ ʎnare cõabicʋ yiguĩji Dios. Paia robo bajiro Diore moa ʎsirã yirãji ʎna. Cristore cʋni ito bajiroti yirã yirãji ʎna. Ito bajiri mil rodoricõ Cristo rãca roti ʎnarã yirãji ʎna.

#### Rũmúa ʋjʋre ʎna bucõare gaye

<sup>7</sup> Mil rodori iti jedija bero rũmúa ʋjʋ Satanás bucõa ecogʋ yiguĩji. <sup>8</sup> ʎre ʎna bucõaja bero masa jeyarore rʋo ucugʋ yiguĩji ʎ. Gog wame cutiri cʋto gãnare, ito yicõri Magog wame cutiri cʋto gãnare cʋni rʋogʋ yiguĩji ʎ. ʎ ruorisere tʋocõri minijuarã yirãji ʎna, gãmeri tãrona. Jãjarã ʎnarã yirãji ʎna. Ja sita cõĩaja jedibiti robo bajiro ʎnarã yirãji ʎna. <sup>9</sup> Masare sãrona adi sitajʋre batarã yirãji ʎna. Dios ʎnarãre gãni biarã yirãji ʎna. Ito yicõri cʋto Dios ʎ mairi cutore gãni biarã yirãji ʎna. Ito bajiro ʎna yibojarocati ʋmacãjʋna ʎnare jea cõagũ yiguĩji Dios. Ito yicõri ʎajediro soe jeocõgũ yiguĩji ʎnare. <sup>10</sup> Ito yija bero rũmú ʎnare ruorʋre itajura jeame ʎjʋritajʋ ʎre cõa roagʋ yiguĩji Dios. Azufre wame cutirisena ʎjʋrita ʎnaro yiroja itira. Itira ʎaroja guijogʋ sũagũre, ito yicõri, “Diore goti



ĩsiri masu ña yu”, yibojagure Dios ĩ cõarada. Itoju ãmua, ñami cuni tõbujatĩnarã yirãji ña.

*Masa ña ñeñaro yirise waja Dios ĩ senisusare gaye*

<sup>11</sup> Ito yija bero ujũ ya cumuro botiri cumuro ticu yu. Ito yicõri iti cumuroju rujigure ticu yu. Yu tiro riojo adi sita, macãrucũro cuni godacoacu. Ito yicõri tãdi joejeabiticu. <sup>12</sup> Godana Dios riojo ña rũgõja ticu yu. Ñasarã, ñasamena cuni ñacã ña. Ito ña rũgõroca papera tutiri janaquĩ Dios. Iti papera tutiriju masa jeyaro ña yigore wãñacu iti tutiriju. Ito bajiri itire ticõri godana ña yiado bajiroti ñnare besequĩ Dios. Ito yija gaje tuti papera tuti janaquĩ Dios. “Adocõ ñama yu rãca ñatĩñarona”, yire gaye wame wãñacu iti tutiju. <sup>13</sup> Riaca jajosaju godabojana mucana tãdi mujacoacã ña. Ito yicõri godana sita wato ñabojana tãdi mujacoacã ña. Ito yicõri ña ñarocõreti ña yiado bajiroti besequĩ Dios. <sup>14</sup> Ito yija bero masa cõcõri ña godarise, ito yicõri godana ña ñarõju cuni iti ñarisere ãmicõri jea ãjuritaju itire cõa roaquĩ Dios. Itira jeame ãjurita ña godasarada. <sup>15</sup> “Adocõ ñama yu rãca ñatĩñarona”, yire gaye ĩ ya tutiju wãñamenare besecõri ña ñarocõreti jea ãjuritaju cõa roaquĩ Dios.

## 21

*Macãrucũro mamaro ñare gaye*

<sup>1</sup> Ito yija bero macãrucũro mame, sita mame iti ñaja ticu yu. Dios ĩ wasoare ñari seyocu iti. Macãrucũro bucũro ñasũbojacati, sita ñasũbojacati cuni godacoacu ĩja. Ito yicõri riaca bucũyari manicu. <sup>2</sup> Ito yija bero yu Juan, ñejua ñeñarise mani cuto mame Jerusalén wame cutiri cuto iti ruji ejaja ticu yu. Dios ĩ ñarõjuna ruji wadicu iti cuto. Iti cuto queno quenora cuto ñacu. Romio ãmo siaroco saya sãña yucãdo robo bajiro seyori cuto ñacu iti cuto. Iti

cũtore queno yucãquĩ Dios, ĩ ñarã ĩna ñatoni. <sup>3</sup> Ito yija yũ cãirojũ ũmacũjũ oca sãoro ruyucũ:

—Tiya. Adocãta masa rãca ñami Dios. Masa rãca ñagũ ĩ ñajare ĩ ñarã ñarã yirãji ĩna. Masa rãca ñacõri ĩna Uju ñagũ yiguĩji ĩ. <sup>4</sup> ĩna ya yago idere wejacãgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri wanũ quenatĩñarã yirãji ĩna. Ito bajiri godamena yirãji masa ĩja. Ito yicõri otimeña yirãji ĩna. Bojori bũjamena yirãji ĩna. Junirise mano yiroja ĩnare. Iti rũmũ bajigore iti rãta jedijare ito bajiro bajirã yirãji ĩna, yire oca ruyucũ ũmacũjũ.

<sup>5</sup> Ito yija uju ya cumuro rujigu ado bajiro yi ruyucuĩ ĩ:

—Ñajediro bũcũ ñabojare mame riti wasoacũ yũ, yi ruyucuĩ ĩ.

Ito bajiro yicõri ado bajiro gaje gotiquĩ yũre:

—Mũre yũ gotirise ucaya. Yũ mũre gotirise riojo gotire ña. “Ito bajiro bajiro yiroja”, yi masigũ yiguja mũ, itire tũcõri. Ito bajiri itire ucaya, yi gotiquĩ yũre.

<sup>6</sup> Bero mũcana ado bajiro yiquĩ yũre:

—Itocõti ña. Ñacã ĩja. Yũna sũoriti jeyaro ñasũoyija. Ito yicõri yũna sũoriti jeyaro ñasũsaro yiroja. A wame ñasũorise, ito yicõri Z wame ñasũsarise robo bajiro bajigu ña yũ. Yũ ña ñajedirore rujeorũ. No yũre ide idi ãmorã ĩna senija, ũmaburi goje gaye catitĩñare gaye ĩnare iogu yiguja yũ. Waja manoti iogu yiguja yũ. <sup>7</sup> No ĩna ñeñaro yirise jidicãrã ĩna ñama rũmũa ujure rãtocũrã. Ito bajiro ĩna yijare quenarise ĩnare ĩsigũ yiguja yũ. ĩna Uju ñagũ yiguja yũ. Ito yicõri yũ rãajua ñarã yirãji ĩna. <sup>8</sup> Gãjerã yũre tũorũnũmenareama jea ujuuritaju azufre wame cutirisena ujuuritaju ĩnare cõagũ yiguja yũ. “Jesure yũ cudija ticõri, yũre ti tudirã yirãji gãjerã”, yi tũoĩa guĩrãre cuni jea ujuuritaju cõagũ yiguja yũ. Ñeñaro yirã, sãari masa, romia rãca ajeri masa, gãjerãre rojarã, ĩna meni rujeorũre rũcũbuorã, ito yicõri socari masa ñarocõreti jea ujuuritaju ĩnare cõagũ

yigujá yu. Itira azufre wame cutirisena ñjua itira. Itiraju ña godasarada, yiquí ujá ya cumuro rujigu, yu cáiroju.

*Mama* cuto Jerusalén wame cutiri cuto

<sup>9</sup> Ito yija bero ángel sīgũ wadicōri yu tu eja rŷjũquĩ. Ĩ ñaquĩ jua ãmojeno ñagũ masa ñna tōbujatoni ñarise tēro rucogorũ. Ado bajiro yure gotiquĩ ĩ:

—Ado waya. Oveja Macũ manajo ñarocore mure ĩorocu ya yu, yiquĩ ángel yure.

<sup>10</sup> Yu cáiroju Espiritu Santo yure ito bajiro ĩ yija, ado bajiro rētacu iti. Gũta yucuri curise ũmacũju yure ãmi waquĩ ángel. Ito yure ãmi ejacōri ñeñarise mani cuto, Jerusalén wame cutiri cuto yure ĩoquĩ ĩ. Dios ñarojuna ruji wadira cuto ñacu iti cuto. <sup>11</sup> Dios ĩ yorisena busucu iti cuto. Gũta buto waja cutirise robo bajiro busucu iti cuto. Jaspe wame cutirise gũta ĩoro queno ide totiaro robo bajiro busucu iti cuto. <sup>12</sup> Iti cuto tũnima ñna sabiara cuní ũmari cuní ña gāni biacu. Iti bedo jua gubojeno sojeri, sojeri cuticu. Co soje ruyabeto ángel sīgũ rŷgōquĩ. Israel gāna jua gubojeno buturi gāna wame wāñacu iti sojeriju. <sup>13</sup> Ũmacañi ĩ joejea wadiri dũja ũdia soje, ĩ quedĩ sāja warojua ũdia soje, warubujua ũdia soje, gaje dũja warubujua ũdia soje ñacu iti sojeri. <sup>14</sup> Iti cuní sabia rŷjaraju roca jua gubojeno gũta cũ gāni biañi ñna. Iti gũtagārijũ Oveja Macũ ĩ oca goti ucutoni ĩ cũana wame wāñacu.

<sup>15</sup> Ángel yu rāca basicacu cuto cōĩarotigu orona ñna meniragu rucocuĩ. Sojeri cuní, ñna sagāni biare cunire cuní ĩ cōĩarotigu ñacu itigu. <sup>16</sup> ĩ cōĩaja iti cuto eyarise, iti cuto ũmarise, iti cuto yoarise corocō ñacu. ĩ cōĩaja dos mil doscientos kilómetrocō ñacu yoarise, eyarise, ũmarise cuní. <sup>17</sup> ĩna sabiare ángel ĩ cōĩaja sesenta y cinco metros ũmarise ñacu. Masa ñna cōĩaro bajiroti cōĩaquĩ ángel cuní.

<sup>18</sup> Jaspe wame cutirise gūtagārīna iti cutore sabiañi ñna. Orona iti cutore meniñi ñna. Æeri mani ñacōri ãoro æeri mano robo bajiro ruyucu iti cuto. <sup>19</sup> Ñna sabiara cuní roca jua gubojeno gūta ñarisejure, gūta buto waja cutirise itigariju wãñacu. Cajero gaga jaspe wame cutirise wãñacu. Bero gaga zafiro wame cutirise wãñacu. Bero gaga ágata wame cutirise wãñacu. Bero gaga esmeralda wame cutirise wãñacu. <sup>20</sup> Bero gaga ónice wame cutirise wãñacu. Bero gaga cornalina wame cutirise wãñacu. Bero gaga crisólito wame cutirise wãñacu. Bero gaga berilo wame cutirise wãñacu. Bero gaga topacio wame cutirise wãñacu. Bero gaga crisoprasa wame cutirise wãñacu. Bero gaga jacinto wame cutirise wãñacu. Susarica jua gubojeno ñarica amatista wame cutirise wãñacu. <sup>21</sup> Jua gubojeno sojeri perla wame cutirisena meniñi ñna. Co soje ruyabeto coga perlanati iti sojerire meniñi ñna. Iti cuto gudareco ñasarima ñna menira ma orona meniñi ñna. Æoro ide totiaro robo bajiro ruyucu iti.

<sup>22</sup> Dios ya wi ti bujabiticu yu iti cutore. Coju ruyabeto mani Æju Diore rucubucã masa. Rëtoro masigũ ñ ñajare coju ruyabeto ñre rucubucã ñna. Oveja Macure cuni ito bajiroti rucubucã masa. Ito bajiri coju ruyabeto ñnare rucubucã ñari ñna rucubucãroti wire menibisĩ ñna. <sup>23</sup> Æmacañi ñ asirise, ñami gagu ñ busurise cuni ãmobeia iti cuto. Dios ñ yorisenati busua iti cuto. Ito yicōri Oveja Macu ñ yorisenati busua iti cuto. Ito bajiri Æmacañi ñ asirise, ñami gagu ñ busurise cuni ãmobeia iti cuto. <sup>24</sup> Dios ñ masoana ñ busurisenata iti cutoju wa ucurã yirãji ñna. Adi sita gãna ãjarã ñna rucorise ñasarise ãmi wadicōri Diore ñsirã yirãji ñna ñre rucubucã. <sup>25</sup> Æmua soje biaya mano yiroja iti cutoju. Iti cutoju ñami mano yiroja. Ito bajiri biaya mano yiroja iti cuto. <sup>26</sup> Co sita gãna ruyabeto ñna rucorise ñasarise ãmi wadicōri Diore ñsirã yirãji ñna ñre

rũcũbuorã. <sup>27</sup> Ñeñarise rãca sãjamena yirãji iti cõtore. Ñeñaro yirã, rũore oca gotirã cuni sãjamena yirãji iti cõtore. Oveja Macũ ĩ ya papera tutijũ wame wãñarã riti sãjarã yirãji iti cõtore. Iti papera tuti, “Adocõ ñama yũ rãca ñatĩñarona”, yire papera wãñacũ iti tutijũ.

## 22

<sup>1</sup> Ito yija ángel riaca ueri maniña ñoquĩ yũre. Itiya ide catitĩñare gaye ñacũ. Ide ruyurisa ñacũ itiya. Ujũ ya cumuro Dios ĩ rujiri cumurojũ, ito yicõri Oveja Macũ ĩ rujiri cumurojũ jode cõtice itiya riaca. <sup>2</sup> Iti cuto gũdareco ñari ma gũdarecore ñacũ itiya riaca. Riaca jua dũja tunima catitĩñare gaye rica cõtiri yucũri ñacũ. Sigũ ãmacañi ruyabeto rica cõtisotice iti yucũri. Ito bajiri co rodo jua gũbojenojiri rica cõtice iti yucũri. Iti jũrina masa ñna uco yiroti ñacũ. <sup>3</sup> Itojũ ñeñarise manoja. Iti cõttojũ ujũ ya cumuro Dios ĩ rujiri cumuro ñaroja. Ito yicõri Oveja Macũ ya cumuro cuni ñaroja. Ñnare moa ĩsiri masa ñnare rũcũbuotĩñasotirã yirãji. Itojũ ñeñarise manoja. <sup>4</sup> Diore ti canamuorã yirãji ñna. Ito yicõri Dios wame ñna ya rioweca wãñaro yiroja ñnare. <sup>5</sup> Itojũ ñnami mano yiroja. Iti cuto ñnarã sãabusuore gaye ãmomena yirãji. Mani Ujũ Dios ĩ yorisena busu ñaro yiroja iti cõtore. Ito bajiri ãmacañi asirise ãmomena yirãji ñna. Ito yicõri Dios rãca rotitĩñarã yirãji ñna.

*Jesucristo ĩ ejaroto yoabea ñja, yire gaye*

<sup>6</sup> Ito yija bero ado bajiro gotiquĩ ángel yũre:

—Jeyaro mũ cãirojũ mũ tigore, mũ tuogore cuni riti ña. Ito bajiri, “Riti bajiro yiroja iti”, mũ yi masija quena. Mani Ujũ Dios ĩ ñnami ĩre goti ĩsiri masare ñna busi masiroca yigũ. Ñti ñnami yũre cõaru. “Ado bajiro rẽtaro yiroja”, ĩre moa ĩsiri masa ñna yi masitoni, yũre cõaquĩ Dios, yiquĩ ángel yũ cãirojũ.

<sup>7</sup> Gaje ado bajiro gotiquĩ ángel yure:

—Tuoaya, ado bajiro gotiami Jesús: “Yoari mejeti tũdi ejagu yigũja yũ”, yi gotiami Jesús. Ito bajiri, no adi papera tuti Dios ĩ ucare tuorũnurã wanu quenarã yirãji ĩna, yiquĩ ángel yure.

<sup>8</sup> Yũ Juan itire ticõri, itire tuocõri yũ ucare ña. Itire ticõri, itire tuocõri ángel yure ĩocacu riojo rijomunigãna ñini rũjũcu yũ. <sup>9</sup> Ito bajiro yũ yijare, ado bajiro yiquĩ ĩ yure:

—Yibesa itire. Mũ robo bajiroti Diore moa ĩsigũ ña yũ cuni. Mũ ñarã Dios ocare goti rêtoburã, ito yicõri no adi papera tuti ucare tuorũnurã robo bajiguti ña yũ cuni. Ito bajiri yure rũcũbuobesa. Diojũare mũ rũcũbuoja quena, yiquĩ ángel yure.

<sup>10</sup> Gaje ado bajiro yure gotiquĩ ĩ:

—Iti papera tutijũ, ija rêtaroti gaye ucare ña. Dios oca ña iti. Yoari mejeti iti gaye rêtaro yiroja. Ito bajiri iti ocare yeyo rucobesa. <sup>11</sup> Ñeñarise yisotirãma ñeñariseti yi ñacõajaro ĩnama. Ñeñaro tuoĩarã ĩna tuoĩaro bajiroti tuoĩa ñacõajaro ĩna. Queno yirãma queno yi ñacõajaro. Ito yicõri Diore tuorũnurã cuni Diore riti tuorũnutĩñajaro. ĩre ĩna tuorũnu ñacõaja quena, yiquĩ ángel yure.

<sup>12</sup> —Tuoaya, ado bajiro gotiami Jesús: “Riti gotia yũ, yoari mejeti tũdi ejagu yigũja yũ. Tũdi ejacõri masa ĩna yiado bajiroti ĩnare waja yicũja yũ. <sup>13</sup> Yũ ña ñasũogu, ito yicõri ñasusagu. Yũna suoriti jeyaro ñasũoyija. Ito yicõri yũna suoriti jeyaro ñasusaro yiroja. A wame ñasũorise, ito yicõri Z wame ñasusarise robo bajigu ña yũ”, yi gotiami Jesús, yiquĩ ángel yure.

<sup>14</sup> “No ĩna ñeñaro yirisere coe rotigoana yutabuju ueri mano robo bajiro bajirã ñama ĩna. ĩna riti iti cuto sojere sãjarã yirãji ĩna. Itojũ ejacõri yucu catitĩñare rica barã yirãji ĩna. Ito bajiri wanurã yirãji ĩna. <sup>15</sup> Adocõ jãjarã ñama iti cutore sãjado mana. Diore jidicãna, gãjerãre rojarã,

romia rãca aje ñarã, sãari masa, ñna meni rujeoanare rñcũbũorã, ito yicõri rñosotirã cãni ñna ñama iti cãtore sãjado mana”, yi gotiami Jesús, yiquĩ ángel yũre.

<sup>16</sup> Gaje Jesús gotirise gotigũ, ado bajiro gotiquĩ ángel:

—“Yũre tũorũnrãre iti oca ã gotitoni ángel cõacu yũ. David ẽjũ ñayorũre rujeorũ ña yũ. Ito bajibojarocati ã janerãbatia janamiti ña yũ. Busuri ñocõagã bũto yogũ ãti ña yũ”, yi gotiami Jesús, yiquĩ ángel yũre.

<sup>17</sup> Espĩritu Santo, ito yicõri Oveja Macũ manojõ cãni corõ bajiroti busiama ñna:

—Mũcana tũdi waya, yama ñna Jesure.

No itire tũõ bũjarãti, ñna bajiroti:

—Tũdi waya, yija quena Jesure.

No ide catitĩñare gaye idi ãmorã, Dios tũ idirã waya. Waja manoti mũare iogũ yiguĩji ã.

<sup>18</sup> No adi papera tuti Dios ocare tirãre ado bajiro mũare goti quenoa yũ: No adi papera tutire uca remogũre adi tuti iti gotiro bajiroti ñeñaro ã tõbũjaroca yigũ yiguĩji Dios ãocũre. <sup>19</sup> No adi papera tuti Dios ocare ñna jidicãja, ito bajiroti ñnare cãni jidicãgũ yiguĩji Dios. Ito bajiri ã ya papera tutijũ ñna wame ruyubeto yiroja. Ito yicõri ã ya cũto ñeñarise mani cũto sãja rotibicũ yiguĩji ã ñnare. Ito bajiri yucũ catitĩñare rica adi tutijũ yũ uca wõre gaye bamena yirãji ñna.

<sup>20</sup> Adi gaye yũre goti rẽtabugũ ado bajiro gotiami yũre:

—Yoari mejeti wadicũja yũ, yami ã.

—Ito bajiroti ãmoa yũ cãni. Yoari mejeti tũdi wadiya yũ Ʋjũ mũ, ya yũ Jesure.

<sup>21</sup> Mani Ʋjũ Jesucristo mani jeyarore queno yijaro. Itocõ ña.

## **Dios Oca Tuti New Testament in Macuna**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

### **Copyright Information**

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

### **The New Testament**

in Macuna

**© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

---



